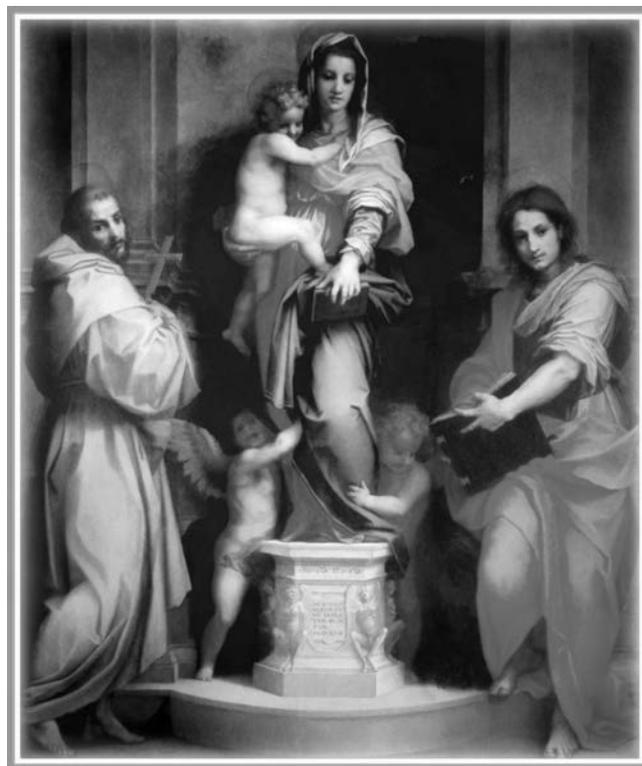

fraternitas

GLASILO HRVATSKE PROVINCIJE SV. JERONIMA FRANJEVACA KONVENTUALACA

Uvodna riječ Provincijala			
KOLIJEVKA UTJELOVLJENOG BOGA . . .	3	FRA VILČEKU NOVAČKOM	
		URUČENA DIPLOMA SUSTAVNOG	
		STUDIJA DUHOVNOSTI	22
Iz Redovničke Konferencije		Prilozi	
NOVO VODSTVO KONFERENCIJE.	4	U SJENI ANDA:	
		MISIJSKO ISKUSTVO U ČILEU	23
Iz Provincije		DOVRŠENO SREĐIVANJE	
TRIDESET I DEVETA		I INVENTARIZACIJA ARHIVA	
SJEDNICA DEFINITORIJA	5	SAMOSTANA SV. FRANE	
ČETRDESETA		U SPLITU	27
SJEDNICA DEFINITORIJA	6	NOVI POTICAJI	
ČETRSESET I PRVA		KAUZI FRA PLACIDA	29
SJEDNICA DEFINITORIJA	6		
KRONIKA PROVINCIJSKIH		Naši pokojni	
DOGAĐAJA	7	MARIJA MESARIĆ.	31
		IVAN HERCEG	31
Vijesti iz Provincije		Napisano - objavljeno	31
DOŽIVOTNI ZAVJETI		JOŠ NEKOLIKO VIJESTI.	31
FRA VILČEKA NOVAČKOG	10		
TREĆI TURNUS DUHOVNIH			
VJEŽBI U SPLITU	11		
ČETVRTI MEĐUNARODNI			
ZNANSTVENI SKUP			
»FRANJEVAČKI VELIKANI«			
O SV. NIKOLI TAVELIĆU	11		
SUSRET TRAJNE FORMACIJE	15		
SUSRET KONFERENCIJE FEC	15		
U HRVATSKOM NACIONALNOM			
SVETIŠTU PROSLAVLJENA			
VELIKA DEVETNICA			
PRED SVETKOVINU			
SV. NIKOLE TAVELIĆA	16		
BLAGOSLOV NOVE FRESKOSLIKE			
U CRKVI SV. ANTUNA			
PADOVANSKOG U ZAGREBU	17		
PROSLAVLJENA SVETKOVINA			
SV. NIKOLE TAVELIĆA			
U ŠIBENIKU	19		
FRANJEVAČKE PUČKE MISIJE U			
ŽUPI SV. JOSIPA RADNIKA U SISKU	21		

Fraternitas
službeno glasilo
Hrvatske provincije sv. Jeronima
franjevacica konventualaca

Br. 4/2017

Izdaje:
Hrvatska provincija sv. Jeronima
franjevacica konventualaca
HR – 10000 Zagreb, Sveti Duh 31
tel. (01) 3771 888; fax (01) 3773 754
www.ofmconv.hr
ofmconv@ofmconv.hr

Uredio:
Nikola Šantek

Odgovara:
Josip Blažević
Sveti Duh 31, 10000 Zagreb

Tisak:
Denona d.o.o., Getaldićeva 1, Zagreb

ISSN 1332-7941

uvodna riječ provincijala

KOLIJEVKA UTJELOVLJENOG BOGA

»Susrećući ljubav Božju u Kristu, čovjek ne saznaje samo što je stvarno ljubav; on istovremeno neoborivo saznaje da on, grešnik i sebičnjak, ne posjeduje pravu ljubav.»

(Hans Urs von Balthasar).

Sati provedeni u ispovjedaonici, tješeći srca slomljena i pomirujući duše s Bogom, ma koliko bili naporni, vjerujem da su nas ispunili radošću i zahvalnošću što smo dionici Kristove svećeničke službe, liječnika i milosrdnog oca. Treba nam uvijek iznova obnavljati mladenački zanos koji je u nama užgala Božja ljubav, i uz njega tiješnje pristajati, kako bi mu poslužili kao oruđa ljubavi u vlastitom vremenu uvijek svjesni da ne dajemo svoje, niti od svoga, nego samo Božje, radimo Božji posao, na Božjoj njivi i to, nadati se, kao sinovi, a ne kao nadničari.

Sami po sebi nesposobni smo za ljubav. Niti jedni drugima umijemo pružiti ljubavi u mjeri

i kakvoći kao što ju jedni od drugih očekujemo. Barometar ljubavi Božje u našem srcu utoliko je niži ukoliko se udaljujemo od njezinog izvora - Boga. Bogom oduševljavamo u mjeri u kojoj smo i sami njime oduševljeni, s njime sjedinjeni, njime zapaljeni. Zato nam treba prokrciti više prostora Božjoj milosti u naš život. To ne možemo bez snažnog iskustva Božje ljubavi koja se utjelovila u *Betlehenskom Djetecu*. Treba nam pasti na koljena pred kolijevkom Novorođenoga, kontemplirati njegovu ljubav, kako bi nas ona zahvatila.

Razdajući se na sve strane, minulih adventskih i nadolazećih božićnih dana, nemojmo zaboraviti na Onoga u čije ime služimo, jer *bez primanja* uskoro nećemo imati što *ni davati* osim, Bože sačuvaj, vlastite pameti. Riješenje je u kontemplaciji na izvoru ljubavi - kolijevci Utjelovljenoga Boga.

S tim mislima, proisteklama iz iskrena srca, svima želim radostan Božić, ispunjen Božjom ljubavlju i mirom koji neka se iz kolijevke Betlehenskog Djeteta preliju u vaša srca kako biste ih vi podijelili sa svima koji su vam povjereni, osobito obiteljima koje ćete posjetiti prigodom božićnih blagoslova. Unatoč kratkoći vremena uvijek svjesni da ste im poslani navijestiti Radosnu vijest u vrtlogu njihove izgubljenosti u kojemu neki između njih od svećenika više ništa ne očekuju. Izazovi su veliki pa je potrebna i veća oslonjenost na Boga.

Godina koja je pred nama puna je izazova. Jedan od najvećih sigurno je Redoviti provincijski kapitul u veljači (prvi dio) i travnju (drugi dio), koji sa sobom donosi i važne odluke. Neka nam Bezgrešna bude na pomoći da donesemo odluke po Božjoj volji za dugoročno dobro naše Provincije. Na tu nakanu svi zajedno molimo.

Svima želim sretan Božić i uspješnu novu 2018. godinu!

fra Josip Blažević,
provincijalni ministar

iz redovničke konferencije

HRVATSKA REDOVNIČKA KONFERENCIJA

Prilaz Gjure Deželića 75, HR-10 000 Zagreb
Tel.: +385 (01) 3764-281 * Faks: 3764-280
www.redovnistvo.hr * konferencija@redovnistvo.hr

Zagreb, 26. listopada 2017.

Br. 121/2017.

Predmet: Obavijest o novom vodstvu HRK-a

ČLANICAMA I ČLANOVIMA HRVATSKE REDOVNIČKE KONFERENCIJE

Poštovane/i!

Želimo Vas i službeno obavijestiti da je 18. i 19. listopada 2017. godine u Zagrebu *Hrvatska redovnička konferencija (HRK)* održala svoju Plenarnu skupštinu na kojoj je prvoga dana, 18. listopada, izabrano novo vodstvo Konferencije:

- **Predsjednica:** s. Ana Marija Antolović, regionalna poglavarica Klanjateljica Krvi Kristove Regije Zagreb
- **Dopredsjednik:** Fr. Slavko Slišković, provincijal Hrvatske dominikanske provincije *Navještenja Blažene Djevice Marije*
- **Članovi Vijeća:**
 1. s. Ksenija Leko, provincijalna glavarica Hrvatske provincije uršulinki rimske unije
 2. s. Gordana Igrec, provincijalna glavarica sestara Kćeri Božje ljubavi
 3. fra Ivo Martinović, provincijal Hrvatske provincije franjevac trećoredaca glagoljaša
 4. o. Srećko Rimac, provincijal Hrvatske karmelske provincije sv. Oca Josipa

Uz poštovanje, srdačno Vas u Kristu pozdravljam.

s. Irena Olujević,
tajnica HRK-a

TRIDESET I DEVETA SJEDNICA DEFINITORIJA

Trideset i devetu redovitu sjednicu Definitorija smo započeli 3. listopada 2017. u 8.30 sati, molitvom Srednjeg časa i nastavili pozdravom fra Josipa Blaževića, provincijalnog ministra. Prisutni su bili svi članovi Definitorija. Nakon odobrenja zapisnika 38. redovite sjednice Definitorija fra Martin Jaković je izvijestio definitore o proslavi 100. obljetnice župe u Lackawanni na kojoj je sudjelovao s fra Tomislavom Glavnikom.

Pročitano je pismo župljana iz župe Welland koji traže novog svećenika za Hrvate. Dogovoreno je da će se pismo poslati mons. Markiću, budući da naša Provincija ne može poslati svećenika.

Pročitani su i odobreni egzaktorski i ekonomski izvještaj te izvještaj ravnatelja Karitasa. Fra Nikola Šantek je izvijestio o studentima u Domu sv. Antuna, kojih je i ove godine 12. Svi su stigli i kreću s fakultetskim dužnostima.

Razgovarano je o izvještaju fra Ivana Karlića koji govori o zamjeni automobila i upisivanju automobila na ime Provincije.

Viški samostan poslao je dopis oko uređenja crkve sv. Jere na Visu. Natječajna dokumentacija za izradu projektne dokumentacije poslana je ministarstvu te se očekuje njihov odgovor.

Pročitane su molbe sisačkog samostana za promjenu auta, za pomoć pri kupnji auta te za pomoć u organizaciji Franjevačkih pučkih misija. Definitorij se izrazio pohvalno o organizaciji Franjevačkih pučkih misija, no mišljenja je da župa i samostan sami trebaju snositi troškove organizacije ovih susreta. Zbog toga se molba za novčanu pomoć u organizaciji susreta ne odobrava. Isto tako Provincija nije nikada do sada samostanima davala po-

moć za kupnju automobila te će tako biti i nadalje. Odobrena je molba za promjenu automobila, no ne daje se pomoć za kupnju automobila. Ipak, Definitorij je odlučio da se sisačkom samostanu daje jednokratna pomoć od 50.000 kuna, zbog saniranja štete uslijed gubitka automobila, a u svrhu obavljanja pastoralnih dužnosti braće.

Odobrena je financijska pomoć za znanstveni simpozij »Franjevački velikani«, koji će se ove godine održati u Šibeniku, a tema će biti sv. Nikola Tavilić.

Provincijalni ministar izvijestio je braću:

- a) da su iz tiska izišli Spisi sv. Maksimilijana Kolbea;
- b) da je preveden spot o Vojsci Bezgrešnoj koji je snimila Slovenska provincija. Prijevod je financirala Udruga »Vojska Bezgrešne«.

Fra Tomislav Glavnik je izvijestio braću da je stiglo rješenje o Komunalnom doprinosu za zagrebački samostan. Time će se po plaćanju napokon završiti legalizacija svih zgrada u Zagrebu.

Fra Željko Klarić izvijestio je Definitorij da će blagoslov novoobnovljenih prostorija samostana BSM – Vinkovci biti u petak, 6. listopada 2017. Osim toga, obavijestio je Definitorij da je Radio Mariji dan mali prostor u Novom Selu budući da su dobili frekvenciju za emitiranje na vinkovačkom području.

Provincijalni ministar izvijestio je da fra Marko Parat po isteku zavjeta odlazi iz Provincije.

Dogovoreno je da će sljedeća sjednica Definitorija biti 2. studenoga 2017. u jutarnjim satima. Sjednicu Definitorija završili smo u 11.15 sati.

ČETRDESETA SJEDNICA DEFINITORIJA

Četrdesetu redovitu sjednicu Definitorijska započeli smo 2. studenoga 2017. u 8.30 sati, svetom misom u klerikatskoj kapeli. Radni dio nastavili smo pozdravom provincijalnog ministra. Usvojen je zapisnik trideset i devete sjednice Definitorijska i prijedlog Provincijalnog ministra da ovogodišnja adventska akcija solidarnosti bude namijenjena za viški samostan sv. Jere.

Pročitana je i usvojena molba šibenskog samostana sv. Frane za sufinanciranje svečanog okvira za najstariju sliku sv. Nikole Tavilića.

Pročitana je i usvojena molba Zajednice Cenakolo u kojoj se traži pomoć u sufinanciranju socijalne kooperative »Pontes salutis«.

Usljedila su priopćenja Provincijalnog ministra:

- a) 22. studenoga 2017. održat će se posljednji susret na temu provincijskih prioriteta. Susret će animirati fra Andrej Šegula, a u ime Provincijala biti će prisutan fra Martin Jaković, vikar Provincije, budući da Provincijalni ministar neće biti u mogućnosti prisustvovati susretu. Pozvana su sva braća.
- b) Od 5. do 9. studenoga 2017. u Beču se održava susret provincijala CEF-a.
- c) Od 17. do 19. studenoga 2017. Provincijalni ministar će prisustvovati duhovnoj obnovi za laike u Puli.
- d) Od 30. studenoga do 3. prosinca 2017. održavaju se Pučke franjevačke misije u Sisku.
- e) Budući da je započelo pretkapitularno vrijeme Provincijalni ministar će izostaviti adventski pohod braći.

U točki razno:

- a) Odobreno je tiskanje knjige Stepinac i franjevci konventualci.

- b) Razgovarano je o tajniku Redovitoga provincijskog kapitula.
- c) Razgovarano je o uređenju i posveti crkve Bezgrešnog Srca Marijina u Vinkovcima.
- d) Provincijalni ministar obavijestio je braću da su u nakladi Veritasa izišli kalendari za 2018. godinu te da ih braća mogu nabaviti po pristupačnim cijenama.
- e) Fra Tomislav Glavnik je izvijestio braću da će blagoslov freske u prezbiteriju crkve sv. Antuna Padovanskog u Zagrebu biti 24. studenoga 2017. u 19.00 sati, a fresku će blagosloviti mons. Antun Škvorčević, biskup požeški.

Dogovoreno je da će se sljedeća sjednica Definitorijska održati 7. prosinca 2017. u 8.30 sati.

Četrdesetu sjednicu Definitorijska završili smo molitvom u 10.20 sati.

ČETRDESET I PRVA SJEDNICA DEFINITORIJA

Četrdeset i prvu sjednicu Definitorijska započeli smo 7. prosinca 2017. molitvom u čast Bezgrešnoj u Klerikatskoj kapeli u 8.30 sati. Sjednica je nastavljena u 8.50 sati u prostorijama Provincijalata. Prisutni su bili svi članovi Definitorijska.

Nakon pozdrava usvojen je zapisnik četrdesete sjednice Definitorijska. Dogovoreno je da će fra Zlatko Vlahek od strane Definitorijska biti predložen Kapitolu za tajnika Kapitula.

Razgovaralo se o projektu otvaranja jednog Pastoralnog centra pokraj Zagreba pod imenom »Grad Bezgrešne« koji bi se od strane Definitorijska predložio na usvajanje Kapitolu u svrhu jačanja našeg identiteta i promocije zvanja.

Fra Zdravko Tuba obavijestio je Definitorijska o dobivanju bespovratnih sredstava za financiranje projektnog prijedloga »Franjevci za objedinjeni

razvoj Cresa». Također je rečeno da su dobili dozvolu za projekt izgradnje solarne elektrane na Batajnama. Tu će trebati naći poslovnog partnera koji će uložiti u izgradnju elektrane.

Razmatrana je molba za financijsku pomoć Samostana sv. Ivana Krstitelja iz Pule i molba fra Ivana Kovačevića za kupnju novog automobila.

Provincijalni ministar je obavijestio braću:

- da će prije Božića ići posjetiti novake i našu braću u Asizu;

- da je 22. studenoga 2017. održan posljednji susret o Provincijskim prioritetima.

- da je prisustvovao sastanku provincijala CEF-a. Na njemu je razgovarano o nacrtu novih Ustanova Reda i dogovoreno da će 2019. godine naša Provincija biti domaćin susreta bogoslova.

- da će fra Tomislav Cvetko biti predložen za imenovanje voditelja Hrvatske katoličke misije u Danskoj.

U točki razno razgovaralo se o mjestu drugog dijela Redovitog provincijskog kapitula. Na kraju sjednice dogovoreno je da će se 14. siječnja 2018. Definitorij susresti s Generalnim vizitatorom te da će slijedeća sjednica Definitorija biti povezana i sa zajedničkim izletom na kraju mandata od 15. siječnja 2018. Sjednica je završena molitvom »Anđeo Gospodnji«, u 12.15 sati.

KRONIKA PROVINCIJSKIH DOGAĐAJA

3. listopada 2017.

Održana redovita 38. sjednica Definitorija.

4. listopada 2017.

U samostanima Provincije proslavljena svetkovina sv. Franje.

Svečani zavjeti fra Vilčeka Novačkog.

6. listopada 2017.

Provincijalni ministar blagoslovio obnovljene prostorije samostana BSM – Vinkovci.

9. listopada 2017.

Započeo III. turnus duhovnih vježbi u Splitu. Voditelj: don Tonči Matulić.

8. listopada 2017.

Blagoslov novih ispovjedaonica (fra Josip Blažević) u crkvi sv. Antuna Padovanskog u Zagrebu.

6. do 10. listopada 2017.

Župa sv. Josipa Radnika iz Siska predvođena župnikom fra Rokom bila je na hodočašću u Međugorju.

6. do 8. listopada 2017.

Održan je Nacionalni kapitul Franjevačkog svjetovnog reda i Nacionalna skupština Franjevačke mladeži na kojima je sudjelovao fra Vladimir Vidović, nacionalni duhovni asistent OFS-a i Framme. Fra Vladimir Vidović preuzeo je predsjedanje Konferencijom nacionalnih duhovnih asistenata OFS-a.

7. listopada 2017.

U rad je puštena Facebook stranica župe sv. Josipa Radnika Sisak-Galdovo. Na njoj se mogu pratiti aktualne vijesti iz župe, a osobito sve informacije vezane uz Franjevačke pučke misije. Možete ju pronaći na Facebook Župa sv. Josipa Radnika-Sisak-Galdovo.

8. do 13. listopada 2017.

Održan je treći turnus duhovnih vježbi pod vodstvom prof. dr. sc. Tonči Matulića na kojima je sudjelovao lijep broj naše braće.

8. do 13. listopada 2017.

U Vierzehnheiligen kod Bamberga, prof. dr. fra Ivan Karlić održao je predavanje na godišnjem pastoralnom skupu hrvatskih svećenika, đakona, pastoralnih suradnica i suradnika iz Zapadne Europe o povijesti sakramenta bolesničkog pomazanja i koncilskom učenju.

14. listopada 2017.

Fra Josip Blažević prisustvovao je proslavi 300. obljetnice župe sv. Karla Boromejskog u Pančevu.

Hodočašće novomarofske župe u Krašić, Karlovac i Mariju Bistricu.

18. listopada 2017.

Fra Milan Gelo u Osijeku položio državni stručni ispit.

20. listopada 2017.

Održan je prvi u nizu susreta »Večer s Bogom«, na temu »Ja sam Gospodin Bog tvoj, nemaj drugih bogova uz mene«. Spomenuti molitveni susreti, obrađuju širu temu Deset Božjih zapovijedi.

»Večer s Bogom« je evangelizacijski projekt mladih koji žele na dinamičan i kreativan način svima približiti osnovne istine naše vjere. Sastoji se od zanimljivog, poučnog i pobožnog programa prilagođenog i namijenjenog svima. Fra Vladimir Vidović vodio je katehezu, fra Ivan M. Lotar klanjanje, a mladi članovi obitelji Uvalić su ga animirali zajedno s mladima iz župe Galdovo koji su, osim pjevanja, pripremili igrokaz te, uz fratre, organizirali cijelu »Večer s Bogom«.

21. listopada 2017.

Svečanu koncelebriranu svetu misu na šesti petak Velike devetnice u pripremi pred blagdan sv. Nikole Tavilića u Hrvatskom nacionalnom svetištu predslavio je šibenski biskup mons. Tomislav Rogić.

20. do 21. listopada 2017.

U Šibeniku održan međunarodni znanstveni skup »Franjevački velikani« o sv. Nikoli Taviliću. Predavači na znanstvenom skupu bila i naša braća: prof. dr. sc. fra Ivan Karlić, fra Ljudevit Maračić fra Augustin Kordić i fra Milan Gelo.

23. do 27. listopada 2017.

Održan susret trajne formacije na Cresu. Prisustvovalo 13 braće. Ciklus predavanja, koja su činila okosnicu ovogodišnjeg susreta Trajne formacije, održala je dr. sc. Sanda Smoljo, voditeljica Centra za savjetovanje Vrhbosanske nadbiskupije i viši asistent na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Univerziteta u Sarajevu na katedri filozofije, odsjek psihologije. Održana i rasprava o provincijskim prioritetima u sklopu priprema za redoviti Kapitul koji će održati u veljači 2018. godine.

27. listopada 2017.

U nizu devet petaka pred blagdan sv. Nikole Tavilića u petak 27. listopada je u njegovu šibenskom

svetištu slavljen sedmi petak Velike devetnice. Svetu misu je predslavio vlč. Antun Štefan, nacionalni ravnatelj Papinskih misijskih djela u Hrvatskoj. Nakon svete mise rektor svetišta fra Ivan Bradarić predstavio je novi broj časopisa Svetac koji je ujedno i katolički kalendar za 2018. godinu.

28. listopada 2017.

Fra Nikola Šantek vodio Veritasovo hodočašće u Padovu.

Proslava godišnjice posvete crkve sv. Antuna Padovanskog u Novom Marofu. Svetu misu predslavio i propovijedao fra Pero Džida.

29. listopada 2017.

U Župi sv. Josipa Radnika u Sisku svečano je proslavljena sveta misa zahvalnica. U posjet je došao župni zbor iz vinkovačke župe sv. Ćirila i Metoda sa svojim župnikom vlč. Anđelkom Cindorijem koji je predslavio svetu misu.

2. studenoga 2017.

Održana 40. sjednica Definitorija.

10. studenoga 2017.

U Nacionalnom svetištu sv. Nikole Tavilića blagoslovljena novoizrađena prijenosna pala za najstariju sliku koja prikazuje sv. Nikolu. Prijenosnu palu blagoslovio je fra Martin Jaković, vikar Provincije.

10. do 12. studenoga 2017.

Franjevačka mladež Zagreb-Sveti Duh sudjelovala je na godišnjoj duhovnoj obnovi u Hodočasničkom domu sv. Josipa u Olimju (Slovenija). Duhovnu obnovu je vodio fra Josip Ivanović, mjesni duhovni asistent.

14. studenoga 2017.

Proslavljena svetkovina sv. Nikole Tavilića u Šibeniku. Svetu misu u 8.00 sati predvodio je fra Ivan Penava, u 10.30 sati fra Žarko Relota, a večernju svetu misu u 18.00 sati dubrovački biskup mons. Mate Uzinić. U konceleciji su bili provincijal Hrvatske provincije sv. Jeronima franjevaca konventualaca fra Josip Blažević i vikar provincije fra Martin Jaković, generalni vikar Šibenske biskupije mons. Marinko Mlakić te još petnaestak svećenika. Liturgijsko pjevanje predvodio je župni zbor »Tomislav Talan« iz župe sv. Antuna Padovansko-

ga u Zagrebu, a ministriranje i asistenciju u liturgiji imali su naši bogoslovi i ministranti iz zagrebačke župe pod ravnanjem ceremonista fra Josipa Ivanovića.

15. studenoga 2017.

Održana sjednica Komisije za odgoj i izobrazbu braće.

19. studenoga 2017.

Fra Vilček Novački, uspješno je priveo kraju Sustavni studij duhovnosti kod Karmelićana u Remetama. Promocija će biti 16. prosinca 2017. u popodnevnom satima u prostorijama samostana u Remetama.

Članovi Franjevačke mladeži mjesnoga bratstva »Zagreb-Sveti Duh« pod svetom misom u 19. sati obnovili su svoja obećanja. Svetu misu je predslavio mjesni i područni duhovni asistent fra Josip Ivanović u koncelebraciji s područnim duhovnim asistentima fra Filipom Đurđevićem, OFM, fra Markom Neretljakom, TOR i fra Filipom Pušićem, OFMConv.

23. studenoga 2017.

Na večernjoj svetoj misi u crkvi sv. Frane u Šibeniku koju je predslavio šibenski biskup mons. Tomislav Rogić, obilježena je 70. obljetnica šibenskog biskupa fra Jeronima Milete (17. travanj 1871. – 23. studeni 1947.).

24. studenoga 2017.

Proslavljena 33. obljetnica posvete crkve sv. Antuna Padovanskog u Zagrebu Svečanu svetu misu predslavio je mons. Antun Škvorčević, biskup požeški. Pod svetom misom blagoslovio je i novu fresku »Sv. Antun u slavi« rad akademskog slikara Tihomira Lončara.

U Sisku su započele Franjevačke pučke misije. U misijama su sudjelovali: fra Josip Blažević, fra Ivan Karlić, fra Žarko Relota, fra Zdravko Tuba, fra Milan Gelo, fra Stjepan Brčina, fra Vitomir Glavaš, fra Željko Klarić, fra Nikola Šantek, fra Tomislav Glavnik, fra Filip Pušić, fra Josip Petonjić i naši bogoslovi: fra Matej i fra Antun.

3. prosinca 2017.

Svečanom svetom misom koju je predslavio mons. Vlado Košić, a prenosili LAUDATO TV i Radio Marija, završene su Franjevačke pučke misije u Sisku.

8. prosinca 2017.

U našim samostanima svečano proslavljena svetkovina Bezgrešne.

16. prosinca 2017.

Fra Vilčeku Novačkom uručena diploma Sustavnog studija duhovnosti.

26. prosinca 2017.

Proslava sv. Stjepana u splitskoj župi sv. Stjepana na Sustipanu. Blagdansko euharistijsko slavlje predvodio je splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić u suslavlju sa fra Žarkom Relotom, župnikom župe Sv. Stjepana pod borovima, fra Žarkom Mulom, župnim vikarom i s don Gabrijelom Kamberom, nadbiskupovim tajnikom.

28. prosinca 2017.

U Veritasu održan tradicionalni Veritasov božićni domjenak za suradnike i zaposlenike Veritasa.

**FRANJEVAČKE
PUČKE MISIJE**
24.11. - 3.12.2017.
Župa Sv. Josipa Radnika - Galdovo

**“Probudi se kršćanine i
zasvjettit će ti Krist”**

Više informacija na letku u vašoj crkvi
ili na Župa Sv. Josipa Radnika - Sisak - Galdovo

vijesti iz provincije

Doživotni zavjeti fra Vilčeka Novačkog

Svetkovina sv. Franje posebno je svečano 4. listopada proslavljena u župnoj crkvi Sv. Antuna Padovanskoga na Svetom Duhu, kada je svečane zavjete u ruke provincijalnog ministra Hrvatske provincije sv. Jeronima franjevaca konventualaca fra Josipa Blaževića položio fra Vilček Novački. U koncelecijaciji euharistijskoga slavlja bili su i gvardijan svetoduškog samostana franjevaca konventualaca fra Tomislav Glavnik, župnik župe sv. Antuna Padovanskoga fra Martin Jaković, koji je prije mise izrekao riječ dobrodošlice, te franjevci konventualci pristigli iz drugih samostana. Svečanom činu nazočili su i slovenski franjevci konventualci koji su zajedno s fra Novačkim bili u novicijatu, njegov brat i nećakinja, prijatelji, redovnice više družbi, kao i članovi Franjevačkoga svjetovnog reda.

Govoreći o sv. Franji, provincijal je u homiliji podsjetio kako se u duhovnom smislu »kopernikanski obrat« u njegovu životu dogodio kada je spoznao da on sam nije središte svijeta oko kojega se sve vrti. »Makar je potjecao iz obitelji višega društvenoga soja, čeznuo za svjetovnim ispraznostima, afirmacijom, pažnjom, slavom, čašću, vlašću, bogatstvom, u svojoj nutrini spoznao je, ne bez milosti Božje, ispraznost takvoga života. Bogu ustupa prvenstvo u svome životu. Zaljubljenik u Isusa Krista, vječni romantičar, mirotvorac po naravi, sv. Franjo Asiški za sobom je podizao revolucije, jer su ga nakon faze ismijavanja i prezira mase slijedile, osobito mladi. Franjin način života predstavlja alternativu lažnim sigurnostima malograđanštine svakoga vremena a tajna je njegova uspjeha bila vjera u živoga i prisutnoga Boga, sto-postotna vjera – bez pridržaja.

Osvrćući se pak na slavlje doživotnih zavjeta fra Vilčeka, provincijal je naglasio kako budi nostalgiju za onim franjevačkim počecima u kojima

se broj Franjine braće umnažao, kada se hvalila jednostavnost i čeznulo za malenošću, pretjecalo u poniznosti, velikodušno odabiralo služnje. »Sv. Franjo

je samo želio živjeti Evanđelje. Ništa više od toga. Želio je biti kršćanin u punom smislu te riječi. Stoga su franjevački trećoredci, i FRAMA najizvršnji i najizravniji potomak Franjinih želja, Evanđelje življeno u obitelji, na radnome mjestu i u školi, na odmoru i na putovanju«. Redovnički poziv ima smisla samo ako je prihvaćen u dubokoj vjeri sa željom da se preobrazim Kristu i u svome vremenu oživim ideal sv. Franje, a mi upravo nazočimo svečanosti takvog darivanja, svečanim zavjetima fra Vilčeka, koji je kroz protekle godine formacije pokazao svoju iskrenu želju služenja, istaknuo je propovjednik, dodavši: »On želi služiti, darujući svoje vrijeme, svoje dane, i talente, a njegovu dobrotu i plemenitost mnogi su i osobno doživjeli u druženju s njime«. Zatim je kratko predstavio fra Vilčeka, posebno istaknuvši njegovo djelovanje unutar OFS-a u karitativnoj skupini i u pučkoj kuhinji za siromahe, te da je kao volonter udruge Kolajna ljubavi neko vrijeme boravio je u Tanzaniji u Africi. Na kraju homilije provincijal je izrazio radost što u ime redovničke zajednice može fra Vilčeku izreći čestitku i dobrodošlicu u punopravno bratstvo Reda franjevaca konventualaca i to o proslavi stogodišnjice postojanja Vojske Bezgrešne, čiji je fra Vilček također član.

Nakon popričesne molitve, fra Vilček je zahvalio svima koji su ga pratili na njegovu dosadašnjem putu, a posebno subraći franjevcima konventualcima zagrebačkoga samostana, te splitskoga u koji odlazi. Euharistijsko slavlje pjevanjem je uvećao mješoviti zbor »Tomislav Talan« pod ravnanjem prof. Katarine Rončević uz orguljsku pratnju Milana Hibšera, mag. art.

Treći turnus duhovnih vježbi u Splitu

U splitskom samostanu sv. Frane, od 8. do 13. listopada 2017. godine održan je treći turnus duhovnih vježbi pod vodstvom prof.dr.sc. Tonči Matulića na kojima je sudjelovao lijep broj naše braće. Zadnjeg dana, petka do podne, raspravljalo se o provincijskim prioritetima i našoj prisutnosti, pod vodstvom fra Andreja Šagule, slovenskog subrata, i u nazočnosti fra Josipa Blaževića, provincijalnog ministra. Susret je protekao u bratskoj atmosferi i izmjeni iskustava na međusobno obogaćenje u svrhu pripreme za naredni provincijski kapitul u veljači 2018. godine.

Četvrti Međunarodni znanstveni skup »Franjevački velikani« o sv. Nikoli Taveliću

U gradskoj knjižnici Juraj Šižgorić u Šibeniku 20. i 21. listopada 2017. godine održan je četvrti Međunarodni znanstveni skup »Franjevački velikani« o sv. Nikoli Taveliću. Organizatori ovog znanstvenog skupa su Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Studium Biblicum franciscanum – custodia di Terra Santa, Grad Šibenik, Šibenska biskupija, samostan sv. Frane u Šibeniku, Hrvatska provincija sv. Jeronima franjevac konventualaca i Hrvatska franjevačka provincija sv. Ćirila i Metoda. Na početku skupa okupljene je pozdravio fra Ivan Bradarić, gvardijan šibenskog samostana sv. Frane i rektor Hrvatskog nacionalnog svetišta sv. Nikole Tavelića, zatim je riječ dobrodošlice uputio šibenski biskup mons. Tomislav Rogić koji je u svojem pozdravu naglasio kako sudionici imaju privilegiju hraniti se na baštini sveca koji je niknuo iz našeg područja i kako će otkrivanje njegovog djelovanja i konteksta u kojem je živio ojačati njihovu vjeru. Biskup je poželio da

primjer vjere sv. Nikole i danas krijepi vjernike u ovim novim okolnostima i pouči ih kako danas svjedočili vjeru u Isusa Krista.

U ime Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu skupu se obratio prof. dr. sc. Ivan Karlič pročelnik katedre za dogmatsku teologiju. Prof. Karlič je pozdravio sve okupljene u ime dekana Marija Cifraka i primijetio kako se ovaj znanstveni skup »Franjevački velikani« prvi puta odvija izvan Zagreba i prvi puta se govori o hrvatskom velikanu. Podijelio je duboko uvjerenje da će proučavanja okupljenih znanstvenika uistinu doprinijeti boljem prisjećanju na prvog hrvatskog službeno kanoniziranog sveca kako bi se oživjelo ono slavlje oko kanonizacije koje se događalo sedamdesetih godina prošlog stoljeća.

Provincijal fra Josip Blažević pozdravio je sudionike u ime Hrvatske provincije sv. Jeronima franjevac konventualaca. U svojem govoru iznio je nekoliko aktualnih društvenih činjenica poput toga da se ovaj simpozij o sv. Nikoli Taveliću odvija u sjeni terorističkih napada islamističkih ekstremista na području Europe koju oni smatraju ateističkim zapadom. »Njihove napade prati povik Alahu akbar – Velik je Bog«, nastavio je fra Josip, »pa će se netko danas zapitati nije li i sv. Nikola bio kršćanski ekstremist koji je govorio u Božje ime. Iako je djelovanje sv. Nikole nepravedno potisnut u zaborav njegova je poruka je aktualnija danas nego u njegovo vrijeme. Sv. Nikola je nastavio niz kršćanskih misionara mučenika kojima je smrt sestra koja zatvara vrata ovozemnosti, a otvara salone vječnosti.« »Sveci umiru iz ljubavi praštajući, a ne proklinjući i povlačeći druge u smrt, s molitvom na usnama a ne s psovkom. Oni umiru samo iz ljubavi za Ljubav jer je ona punina života«, zaključio je provincijal.

Predsjednik organizacijskog odbora ovog simpozija dr. sc. Danijel Patafta obratio se okupljenima u ime Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda. Naglasio je da njegova provincija od početka ovih simpozija aktivno sudjeluje u organizaciji i da se nakon tri franjevačka velikana danas proučava jedan naš Hrvata. Nastavio je da kao svetac katoličke crkve sv. Nikola nadilazi granice hrvatskog naroda i povezuje nas sa zapadnom uljudbom kojoj se vraćamo. »Sv. Nikola nam pokazuje ideal ranog kršćanstva da se kroz svetu smrt ide

Kristu i taj ideal možemo pokazati zapadnom svijetu u ovo vrijeme postmoderne i rastakanja ideala.«, naglasio je Patafta.

Izaslanik predsjednika Vlade Republike Hrvatske g. Andrea Plenkovića i ravnatelj Ureda komisije za odnose s vjerskim zajednicama Vlade Republike Hrvatske g. Šime Jerčić pozdravio je sve okupljene i pozdravio članove samostana sv. Frane koji su inicirali ovaj simpozij.

Jedan od domaćina simpozija bio je i grad Šibenik u čije ime je govorio gradonačelnik dr. Željko Burić. Sudionicima je posvijestio kako su došli rasvijetliti jedan dio povijest najstarijeg hrvatskog grada u kojem se nalazi i nacionalno svetište sv. Nikole Tavelića. »Grad Šibenik u vrijeme sv. Nikole bilježi svoje najsvjetlije trenutke jer iz 'castruma' postaje 'civitas' proglašenjem biskupije i komunalnog statuta grada«, istaknuo je Burić. Zahvalio se i gvardijanu fra Ivanu Bradariću i samostanu sv. Frane koji svojim zalaganjem potiču na otkrivanje značaja sv. Nikole.

Pročitano je pismo pozdrava koje je uputio kard. Josip Bozanić nadbiskup metropolit zagrebački u kojem je izrazio radovanje što će se ovaj simpozij održati u Šibeniku gdje se sam sv. Nikola rodio, stekao temelje vjere u Isusa Krista i prigrio Pravilo sv. Franje. U pismo je poručio: »Sveti Nikola Tavelić jedan je od likova naše teške, ali i slavne povijesti u kojoj je hrvatski narod, čuvajući vjeru, rađao svece i mučenike. Brojni su franjevci, posebno u Bosni, od davnina imali važnu ulogu u hrvatskom vjerskom i nacionalnom biću, ne samo u vrijeme turskih zuluma nego i kasnijih tlačiteljskih ideologija.«

Nakon izrečenih pozdrava znanstvenici su nastavili s radnim dijelom simpozija. Prvi dio znanstvenih izlaganja održat će se pod zajedničkim naslovom: »Prostor i vrijeme«.

Prvo izlaganje održao je dr. sc. Daniel Patafta s Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Zagrebu, a progovorio je o događajima na općoj razini svijeta i crkve koji su se odražavali i na franjevački red i naš narod. Tu je posebno istaknuo nastajanje opservantske franjevačke struje koja je nastojala revnije živjeti pravilo sv. Franje unutar franjevačkog reda. Bio je to pokret koji je težio otkrivanju franjevačkog identiteta, a javio se u vrijeme i nakon avinjonskog sužanjstva pape i zapadnog crkvenog raskola.

Svoje izlaganje pod naslovom »Kraljevina Hrvatska i Dalmacija u XIV. stoljeću« iznio je i doc. dr. sc. Ivan Majnarić s Hrvatskog Katoličkog sveučilišta u Zagrebu. Govorio je o sukobima hrvatskog plemstva i kralja Ludovika koji su obilježili 14. st. te rast vlasti bosanskog kralja Tvrtka Kotromanića. Izlagač je naveo kako je historiografski sigurno dokazana prenaplašena interpretacija značenja hereze krstjanskih bogumila koja je nastala nespornom u prevođenju izvještaja na rimskog dvoru.

U trećem izlaganju mr. sc. Sanja Miljan sa Srednjoeuropskog sveučilišta u Budimpešti iznijela je mnoge zanimljive podatke o franjevcima u Šibeniku od kraja 13. st. do početka 15. st. Svoj prvi samostan franjevci su osnovali već oko 1221. g., a prvi šibenski biskup je postao gvardijan Martin iz Raba. O znanstvenom i kulturnom doprinosu franjevaca govori bogata knjižnica koja posjeduje

preko 150 kodeksa raznih znanstvenih sadržaja. Proučavajući razne legatate koji su franjevci primali autorica pretpostavlja da se u dokumentima iz 1404. i 1405. spominje i Ivan Tavelić, rođen brat sv. Nikole.

Međunarodni karakter ovom simpoziju dala su dva franjevca znanstvenika sa papinskog franjevačkog biblijskog studija u Svetoj zemlji. Dr. sc. Narcyz Stanisław Klimas je izlagao o povijesnim okolnostima u Svetoj zemlji u vrijeme sv. Nikole Tavelića kada je Jeruzalemom vladali marmelučki sultani, a Kustodija Svete zemlje se nalazila u mnogim poteškoćama.

Drugi znanstvenik iz Svete zemlje bio je dr. sc. Eugenio Alliata koji je prikazao arheološka saznanja o samostanu na brdu Sion. Svoja istraživanja temelji na slikovnim prikazima Jeruzalema od kojih ponajveći značaj ima prikaz iz 14. st. pridodan Burchardusovoj raspravi i onaj iz Münchena iz 1479. godine.

Popodnevni dio simpozija održan je pod naslovom »Franjevci i teologija mučeništva«. Prvo izlaganje u ovom nizu održao je doc. dr. sc. Darko Tepert s Teologije u Rijeci a naslovio ga je »Svetopisamsko promišljanje o mučeništvu«. Izlagač je prikazao analizu određenih biblijskih tekstova koji ljudsku požrtvovnost povezuju s obrednim pojmom žrtve. U tom pogledu izložio je tumačenje dijela četvrte pjesme o Sluzi patniku kod Deuteriozaije te dva prikaza mučeništva u knjizi o Makabejcima. Naveo je i kako se u Novom zavjetu javlja žrtveno poimanje smrti u Isusovom pozivu apostolima da ga nasljeđuju do smrti u mucu. Na temelju ovih biblijskih spisa za kršćane je trpljenje postalo znak sjedinjenja s Kristom te žrtva za pomirenje i zalag za budući vječni život, zaključio je Tepert.

Izlaganje pod naslovom »Mučeništvo kao zahtjev Kristom preobražene egzistencije« održala je doc. dr. sc. Nedjeljka s. Valerija Kovač s Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Zagrebu. Predavačica je objasnila kako je Isusov život radikalno i dosljedno nasljedovanje Očeva poslanja, gdje ono radikalno ne označava ništa ekstremistički već opisuje onoga koji cijeli život živi iz temelja svojeg vlastitog uvjerenja. Isusova dosljednost u životu dovela ga do toga da je slobodno prihvatio mučeničku smrt. Stoga mučenik nije fanatik koji ne voli život već

vjernik koji slijedi Isusa unatoč protivljenju okoline pa čak i pod cijenu smrti, objasnila je u svojem izlaganju dr. Kovač.

Mr. sc. Tomislav Smiljanić s Filozofsko-teološkog Instituta Družbe Isusove u Zagrebu predstavio je svoju analizu teološko-moralnih implikacija mučeništva u svjetlu kristocentričnog ustrojstva kršćanske vjere. U svojem je govoru istaknuo kako je u zapadnoeuropskoj civilizaciji slika Boga više obilježena filozofijom i metafizičkim izrazima nego biblijskim iskustvom. I zato smatra da u takvom pogledu na Boga nije bilo puno mjesta za pojam milosrđa. Naglasio je kako se tek nakon II. Vatikanskog sabora u teologiju vraća biblijski govor o Bogu. I u tom biblijskom govoru otkriva nam se pojam vjere kao prihvaćanje i nasljedovanje Isusovih riječi i djela sve do nijekanja samog sebe ako je potrebno i do mučeničke smrti.

U posljednjem izlaganju prvoga dana simpozija govorio je prof. dr. sc. Marinko Pejić s Franjevačke teologije u Sarajevu o franjevcu Anđelu Klarenskom iz 14. st. koji je u svojem životnom i duhovnom iskustvu došao u kontakt s istočnom monaškom tradicijom koja je bila nadahnuta patrističkom teologijom. Dr. Pejić je objasnio kako se Anđeo Klarenski za vrijeme svojega boravka na Istoku u Maloj Armeniji na Ciliciji oduševio duhovnom slobodom monaha koji su u jednom samostanu mogli živjeti različite oblike redovništva poput cenobitskog života u većoj zajednici ili povučenijeg života u manjoj grupi pa sve do pustinjačkog oblika život. Ostaje nam za istraživati koliko je Anđeo Klarenski uspio napraviti sintezu između franjevačke i istočno-kršćanske duhovnosti, zaključio je predavač.

Po završetku radnog dijela simpozija sudionici su se uputili prema hrvatskom nacionalnom sveetištu sv. Nikole Tavelića gdje je u 19 sati svečanu koncelebriranu svetu misu u sklopu Velike devetnice pred blagdan sv. Nikole Tavelića predslavio biskup šibenski Tomislav Rogić. Uz biskupa koncelebriralo je petnaestak svećenika sudionici znanstvenog skupa i gvardijan samostana sv. Frane fra Ivan Bradarić.

U svojoj homiliji biskup Tomislav Rogić naglasio je kako snaga vjere u sv. Nikoli Taveliću bila je jača i veća od brige za zemaljski život. Htio se posve Bogu predati, jedino Bogu služiti, htio je osvo-

jiti vječni život. Potom je kazao kako je sv. Nikola imao vječnost kao jedini cilj koji osmišljava sva njegova nastojanja da živi vjeru u Krista uskrslog Spasitelja, da tu vjeru posvjedoči i drugima navijesti. Ne snagom mača, vlasti ili bilo koje prisile, nego snagom svjedočanstva koje je spremno za to žrtvovati se do kraja.

Biskup Tomislav Rogić u homiliji naglasio je kako snaga vjere u sv. Nikoli Taveliću bila je jača i veća od brige za zemaljski život. Htio se posve Bogu predati, jedino Bogu služiti, htio je osvojiti vječni život. Potom je kazao kako je sv. Nikola imao vječnost kao jedini cilj koji osmišljava sva njegova nastojanja da živi vjeru u Krista uskrslog Spasitelja, da tu vjeru posvjedoči i drugima navijesti. Ne snagom mača, vlasti ili bilo koje prisile, nego snagom svjedočanstva koje je spremno za to žrtvovati se do kraja.

Znanstveni rad ovoga skupa nastavljen je i u subotu 21. listopada 2017. godine pod radnom temom »Od beatifikacije do kanonizacije«.

O povijesnim činjenicama grada Šibenika iz vremena sv. Nikole govorio je doc. dr. sc. Tomislav Galović s Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Najbolji izvori o povijesti Šibenika u 14. st. su Statut grada koji je u svojem prvom izdanju mogao nastati već krajem 13. st. i zbirke notarski spisa od Slavogosta i Zilie, ustvrdio je predavač. U notarskim spisima se na više mjesta spominje prezime Tavelić što nam potvrđuje povijesnost svećeve obitelji, primijetio je dr. Galović.

Fra Ljudevit Maračić franjevac konventualac iz Zagreba prikazao je analizu izvješća o mučeništvu sv. Nikole koje se nalazi u arhivu samostana sv. Frane uspoređujući ga s onim izvješćem koje se nalazi u Vatikanskom arhivu. Istaknuo je kako se u svojem radu ponajviše oslanjao na zapise fra Bernardina Polonija koji je svoj znanstveni rad ostavio u rukopisu 1947. godine.

Slijedeći predavač fra Augustin Kordić franjevac konventualac iz Šibenika otkrio je veliko zanimanje za tada još blaženog Nikolu Tavelića u velikom broju članaka o njemu koji su objavljeni u knjigama i časopisima između dva svjetska rata. Posebno je tekstom i slikama popraćeno veliko nacionalno hodočašće u Svetu Zemlju koje je predvodio bl. Alojzije kard. Stepinac 1937. godine.

O ulozi biskupa Antuna Josipa Fosca u procesu beatifikacije sv. Nikole Tavelića govorio je mr. sc. Ivan Armanda iz Leksikografskog zavoda Miroslav Krleža u Zagrebu. Autor je prikazao relevantne činjenice koje upućuju na to da je biskup Fosco zatražio istraživanje mučeništva i štovanja sv. Nikole te na temelju prikupljenih podataka 1880. osnovao biskupijski odbor koji je proveo kauzu na biskupijskoj razini u Šibeniku i potom je rezultate uputio na Vatikan, zaključio je mr. sc. Armanda.

Mnoge manje poznate pojedinosti vezane za kanonizaciju bl. Nikole Tavelića u svojem izlaganju iznio je fra Hrvatinić Gabriel Juričić franjevac opservant iz Sinja. Nabrojao je mnoge časopise o štovanju sv. Nikole koji su izlazili u Domovini i emigraciji, te je ponešto rekao i o izradi medalje u čast sveca koja je predana papi Pavlu VI., zatim o monografiji i dokumentarnom filmu koji su dokumentirali svečanost kanonizacije u Rimu i veliku svečanu nacionalnu proslavu u Šibeniku. Fra Gabriel je završio izlaganje poticajnim riječima rekavši kako štovanje sv. Nikole nije zamrlo među nama Hrvatima jer postoje crkve, slike i vitraji njemu u čast od Australije do Amerike već je evo na nama da učinimo sada koliko je do nas da se štovanje nastavi širiti.

Teološku analizu govora pape Pavla VI. prigodom proglašenja svetim Nikole Tavelića i drugova napravili su prof. dr. sc. Ivan Karlić s Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Zagrebu i suradnik fra Milan Gelo franjevac konventualac iz Vinkovaca. Primijetili su kako je svojevrijednost prihvaćanja mučeništva temeljno pitanje cijelog papinog govora. Svojevrijednost nas upućuje na pravu volju i ispravni razlog prihvaćanja mučeništva a to oboje primjećuje i sam papa Pavao VI. u svojem govoru.

Zadnje predavanje održala je dr. sc. Suzana Peran iz Informativne katoličke agencije iznoseći analizu medijskog odjeka kanonizacije sv. Nikole. Od katoličkih tiskovina kanonizaciju su detaljno pratili tjednik AKSA – Aktualnosti Kršćanske sadašnjosti, Glas Koncila, te mjesečnici Veritas i Kana, a ponešto su šturo objavili i stali civilni mediji, objasnila je dr. Peran. Posebno je istaknula važnost objavljenih govora što su ih na kanonizaciji u Rimu izrekli predstavnik Islamske zajednice i predstavnik episkopa Srpske pravoslavne crkve u Šibeniku što je pokazalo ekumensku i međureligijsku dimenziju ovog događaja.

Na kraju je dr. Patafta primijetio: »Zanimljivo je da su franjevci sva tri ogranka Šagi-Bunić, Duda i Ćuk pratili i teološki analizirali značenje kanonizacije sv. Nikole. I danas nam je zajedničkim snagama raditi na upoznavanju i štovanju svetoga života i mučeničke smrti sv. Nikole.«

Završnu riječ okupljenim sudionicima uputio je prof. dr. sc. Ivan Karlić najavljujući tiskanje zbornika sa znanstvenim radovima predstavljenim na ovom simpoziju i predstavljajući temu slijedećeg simpozija a to će biti veliki franjevački svetac i teolog sv. Bonaventura.

Susret trajne formacije

Susret trajne formacije u našoj Provinciji održan je od 23.10. do 27.10.2017. godine u samostanu sv. Frane u Cresu. U programu trajne formacije sudjelovali su: fra Martin Dretvić, fra Zdravko Tuba, fra Michael Pavić, fra Ivan Penava, fra Zlatko Vlahek, fra Josip Petonjić, fra Josip Ivanović, fra Milan Gelo, fra Filip Pušić, fra Stjepan Brčina, fra Vilček Novački, fra Ivan Lotar i fra Vladimir Vidović.

Susret trajne formacije započeo je u ponedjeljak okupljanjem braće i euharistijskim klanjanjem koje je pripremio i animirao fra Vladimir Vidović. Ciklus predavanja, koja su činila okosnicu ovogodišnjeg susreta Trajne formacije, održala je dr.sc. Sanda Smoljo, voditeljica Centra za savjetovanje Vrhbosanske nadbiskupije i viši asistent na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Univerziteta u Sarajevu na katedri filozofije, odsjek psihologije.

U utorak su sudionici Trajne formacije slušali predavanje na temu Važnost afektivne zrelosti u svećeničkom/redovničkom životu i Relacijska zrelost u interpersonalnim odnosima nakon koje su uslijedile radionice i rasprava na temu predavanja.

U srijedu dr.sc. Sanada Smoljo održala je druga dva predavanja na temu: Uloga svećenika/redovnika pred izazovima suvremene obitelji i Pratiti kršćansku obitelj prema uzoru kršćanskog braka nakon kojih je uslijedila zanimljiva i sadržajna rasprava. Predavanja dr. Smoljo izazvala su veliku pozornost i zainteresiranost braće zbog zanimljivi-

vih i izazovnih tema kao i zbog samog pristupa ovoj važnoj temi.

U četvrtak dopodne sudionicima programa Trajne formacije predavanje je održao provincijalni ministar fra Josip Blažević o Spisima sv. Maksimilijana Kolbe koji su nedavno objavljeni na hrvatskom jeziku. Nakon toga, uslijedila je rasprava o provincijskim prioritetima u sklopu priprema za redoviti Kapitul koji će održati u veljači slijedeće godine. U poslijepodnevnom satima sudionici su posjetili Mali Lošinj gdje su vidjeli župnu crkvu i muzej Apoksiomena.

Osim formativnog dijela koji je i glavni razlog okupljanja braće Susret trajne formacije bio je prožet i duhovnim i rekreativnim sadržajima kako i priliči mladim redovnicima i svećenicima. Radosti bratskog zajedništva doprinijela je i velika gostoljubivost domaćina, creskih fratara, na čelu s gvardijanom fra Zdravkom Tubom.

Susret konferencije FEC

Od nedjelje 5. studenoga do četvrtka 9. studenoga u samostanu franjevac konventualaca u Beču održava se susret članova konferencije FEC-a, pod predsjedanjem njemačkog provincijala p. Bernarda a na kojemu sudjeluje fra Josip Blažević, provincijalni ministar Hrvatske provincije OFMConv i fra Miljenko Hontić, generalni asistent FEC-a. Uz redovita planiranja godišnjih događanja i aktualna pitanja veći dio vremena posvećen je radu na reviziji novih Konstitucija franjevac konventualaca.

U Hrvatskom nacionalnom svetištu proslavljena Velika devetnica pred svetkovinu sv. Nikole Tavelića

Deveti i posljednji dan Velike devetnice pred blagdan sv. Nikole Tavelića predslavio je fra Martin Jaković, vikar Hrvatske provincije sv. Jeronima franjevaca konventualaca. Tijekom slavlja je blagoslovljena nova prijenosna pala s najstarijim likovnim prikazom sv. Nikole Tavelića iz 16. stoljeća. Palu ili svečani okvir za sliku izradio je akademski grafičar Hrvoje Ljubić iz Zagreba. Na početku svete mise sve prisutne je pozdravio rektor svetišta i gvardijan šibenskog samostana sv. Frane. Fra Ivan je, uvodeći u blagoslov vjericima protumačio kako je ovaj čin samo nastavak stoljetne brige franjevaca ovoga samostana koji su zbog svoje brige ponajprije za nove naraštaje redovnika ali i za vjernike, za njihovu duhovnu, ali i kulturnu i znanstvenu izobrazbu nabavljali i od propadanja sačuvali vrijedne predmete. »Veliko mnoštvo inkunabula, manuskripta i starih pergamena svrstavaju našu samostansku knjižnicu među najvažnije u Hrvatskoj. Manuskripti iz 11. stoljeća. Tekst 'Šibenske molitve'. Vrijedni gotički relikvijari. Najstarije izvorno sačuvane orgulje u Hrvatskoj. Brojna umjetnička djela vrhunskih majstora.«

Ali u duhovnome smislu, nastavio je fra Ivan, kao glavno i najvažnije naslijeđe i baštinu, samostan sv. Frane u Šibeniku dobio je svetački lik prvoga hrvatskoga kanoniziranoga sveca, misionara, jeruzalemskog mučenika, redovnika, Nikole Tavelića. Fra Ivan je ovaj detalj argumentirao: »Nikolu Tavelića danas štujemo kao sveca zahvaljujući činjenici, da su upravo fratri ovoga samostana izgradili, njegovali, sačuvali i prenijeli kult o sv. Nikoli Taveliću – moleći se i preporučujući njemu, slaveći svake godine spomen njegove mučeničke smrti o čemu svjedoči manuskript iz 1411. godine 'Breviarium francescanum', na čijoj 75 stranici, upravo na dan 14. studenoga, se nalazi prijepis izvješća o mučeničkoj smrti koje je poslano iz Jeruzalema

u Šibenik. Zatim, zahvaljujući obući sveca koja je danas jedina sačuvana relikvija. Zahvaljujući propagandi koju su fratri vršili putem slika – likovni prikaz 'Nepoznatoga autora' ulje na platnu iz 16. stoljeća najstariji je i dakako najvrjedniji dar što nam fratri ovoga samostana sačuvaše i preniješe«.

Upravo je ta slika danas dobila svoj novo ukrasno ruho, novi okvir. Postavljena u lijepo ukrašenu prijenosnu palu, danas dobiva jedan novi naglasak svečanosti i svetosti – pomalo potisnute i zaboravljene.

Zahvaljujući svima koji su doprinijeli ovom važnom projektu fra Ivan je ponajprije spomenuo umjetnika Hrvoja Ljubića iz Zagreba. On je prema ideji fratara samostana sv. Frane u Šibeniku okvir uredio tako da je ukrao četiri strane okvira s četiri reljefa, četiriju gradova značajnih za život sveca.

Ponajprije tu je Šibenik kao mjesto svečeva rođenja. Nakon toga vidi se reljef staroga bosanskoga grada kao podsjetnik na 12 Nikolinih godina provedenih u Bosni. Treća slika je Jeruzalem, kao mjesto svjedočanstva za Krista do mučeničke smrti a četvrta je Rim gdje je 21. lipnja 1970. potvrđena Nikolina svetost. Umjetnik je dodao četiri kameana, svaki sa po jednog od ovih mjesta i formirao ih u znak križa. Tu su i natpisi: s prednje strane, uz reljefe stoji i opis, a u dnu zaziv: »Sveti Nikola Taveliću, moli za hrvatski narod«. I sa zadnje: tekst jedne od najpoznatijih pjesama u čast sv. Nikoli Taveliću autora dr. Josipa Andrića: »Mučeniče, Kristov jeruzalemski...«

Rektor šibenskoga svetišta je također zahvalio i ostalim osobama zaslužnim za realizaciju ovog projekta: braći samostana sv. Frane u Šibeniku koji su prepoznali vrijednost ovoga projekta i podržali ga; fra Tomislavu Glavniku za stručnu pomoć i savjete kod pripreme i izrade; Vladi Rukavina za kamen koji je donio s mjesta stradanja u Jeruzalemu, s lokacije Jaffina vrata; fra Igoru Horvatu za kamen iz Rima.

Na osobit način zahvale je fra Ivan uputio Upravi svoje provincije: »Mnogopoštovani oče Martine, molim Vas prenesite najiskrenije zahvale nas fratara samostana sv. Frane u Šibeniku i svekolikog puka šibenskog za pokroviteljstvo koje ste vi članovi Definitorija Hrvatske provincije sv. Jeronima franjevaca konventualaca, a na taj način možemo

reći i sva braća naše Provincije, dali u ovom projektu u smislu doniranja većinskog dijela iznosa».

Nakon toga fra Nikola Šantek, tajnik Provincije otkrio je veličanstveni okvir sa najstarijim likovnim prikazom sv. Nikole Tavelića. Potom je fra Martin blagoslovio.

Usljedila je sveta misa koju je predslavio fra Martin Jaković, koji je, osvrćući se na dnevna čitanja i parabolu o »mudrom upravitelju« istaknuo kako »Bog ima u nas veliko povjerenje kada nam daje upravu. Stvorio nas je kao ljude, darovao nam život, dao nam je razumnu i slobodnu ljudsku narav. Darovao nam je zdravlje i sposobnosti za raznolika djela. Veliko povjerenje pokazuje Bog time što nekim ljudima povjerava da upravljaju zajednicama, vladaju narodima, državama, Crkvom. Sve to i još mnogo toga Bog nam je povjerio iako je unaprijed znao da nećemo biti uvijek dobri upravitelji. Sve naše nedostatke spreman je okrenuti na dobro ako samo bude vidio da se trudimo opravdati iskazano povjerenje.

Nakon svete mise vjernici su s velikim zanimanjem promatrali ovaj uistinu jedinstveni umjetnički rad iznimne povijesne vrijednosti u kojem je na izvanredan način spojeno staro i novo.

Blagoslov nove fresko-slike u crkvi sv. Antuna Padovanskog u Zagrebu

Na obljetnicu Svetkovine posvete župne crkve sv. Antuna Padovanskoga u Zagrebu, 24. studenoga požeški biskup Antun Škvorčević predvodio je svečano euharistijsko slavlje i blagoslovio novu fresku »Sv. Antun Padovanski u slavi«. Na početku misnog slavlja gvardijan fra Tomislav Glavnik pozdravio je biskupa, fra Miljenka Hontića, generalnog asistenta Reda franjevac konventualca za srednju Europu, fra Martina Jakovića, vikara Hrvatske provincije sv. Jeronima franjevac konventualca i domaćeg župnika te petnaestak drugih svećenika. Iz Samostanske kronike gvardijan je pročitao prikaz svečanosti posvete crkve koju je prije 33 godine na današnji dan prevodio sluga Božji kardinal Franjo Kuharić te je predstavio novu fresku sv. Antuna. Biskup je zahvalio na izrazima dobrodošlice, pozdravio nazočne te izrazio radost što je večeras s njima, podsjetivši da ovo slavlje nije nešto što mi činimo, nego uskrsli Gos-

podin, pobjednik nad smrću, obnavlja za nas svoju žrtvu s križa i poziva nas da na svetkovinu Obljetnice posvete ove časne crkve postanemo njezinim dionicima. Istaknuo je da slavlje ima posebno značenje i zbog toga što blagoslivljamo novu fresku sv. Antuna Padovanskog u svetištu crkve iznad glavnog oltara.

U homiliji, govoreći o izgradnji i posveti ove crkve prije trideset i tri godine, ustvrdio je da crkvene građevine imaju svoj smisao po tome što se vjernici u njima okupljaju i izgrađuju u živi Božji hram, o kojem govori sv. Petar u današnjem drugom čitanju. Naglasio je kako je izvanredno važna činjenica što postoji svaki od nas, i to ne slučajno, nego kao biće koje je smislila i pozvala u život ljubav Božja. Kazao je kako iz svog iskustva znamo da kao Božji projekt još nismo u potpunosti ostvareni i dovršeni, te u dubini bića osjećamo da ono što sada živimo nije ono pravo. Rekao je da je čežnja za drugačijim, punim životom u nas upisao sam Bog, te mi radi toga nismo zadovoljni sa samima sobom i sa stvarnošću oko nas. Spomenuo je kako je Dostojevski tvrdio da čovjek nije zatvoreni životni sustav poput mrava i pčela u kojima je sve do u tančine programirano, nego biće duha, otvoreno za neizmjereno i vječno. Pripomenuo je, kad ne bi postojala mogućnost čovjekova dovršenja, njegov život bi imao manje smisla od života pčela i mrava.

No, Bog nam je u Sinu svome Isusu Kristu, koji je položio život za nas posvjedočio da se do vlastitog dovršenja dolazi životom za druge. Isusov »za nas« je moćna Božja ljubav koja je sišla među nas, i otvorila nam mogućnost da u njegovu uskrsnuću i uzašašću postanemo dionici dovršenoga Božjeg svijeta. Sveti Antun je jedan od veličanstvenih uzora kako se posvemašnjom otvorenošću i predanjem Isusu Kristu i njegovoj ljubavi postiže puna razina života, koju nazivamo svetost. Govoreći o svetosti kao o uzdignutosti u ono što je drugačije od zemaljskog života ranjenog zlom i smrću, biskup je ustvrdio da su svi ljudi pozvani na svetost upravo stoga što svi čeznu za drugačijim, boljim svijetom od ovoga. Mi ne možemo dospjeti do punine i dovršenja života drugim putem, osim ispunjenošću Onim koji je jedini svet.

Biskup je spomenuo kako posvetiti neku građevinu za crkvu znači također izdvojiti je od osta-

lih mjesta, učiniti je drugačijom, prostorom Božje prisutnosti u kojem čovjek vjerničkom sabranošću i otvorenošću srca postaje ispunjen blizinom, onostranošću, a po euharistijskom slavlju dionikom dinamizma Isusove ljubavi na križu. Kao što je crkva sv. Antuna dovršena u svojoj gradnji jer su njezini graditelji postupali po projektu njezina arhitekta Denzlera, poručio je biskup nazočnicima, tako će i njihovi životi biti dovršeni samo ako budu postupali po Božjem projektu, ostvarenom u Isusu Kristu.

Tumačeći važnost blizine druge osobe za naš život, biskup je podsjetio nazočne na iskustvo malog djeteta koje se osjeća najbolje u naručju svoje majke, a odrasli u blizini osobe koja ih voli i oni nju, po kojoj su duboko međusobno povezani, ukorijenjeni u neke duhovne dimenzije života koje im daju sigurnost. Ustvrdio je da je životna blizina takve osobe važnija i od materijalnih dobara, napose u bolesti i smrti. Istaknuo je kako pojedinci, ispunjeni blizinom Isusa Krista, međusobno duboko povezani njegovim Duhom tvore zajedništvo živog organizma, Crkve, Tijela Kristova te da se u zgradi crkve ostvaruje ta živa Crkva. Rekao je da je sv. Antun bio duboko zahvaćen Isusom Kristom, nošen dinamizmom njegova Duha bio ugrađen u Crkvu, te mi, u kojima se ostvaruje ta ista snaga Isusove prisutnosti, napose u svetoj misi i pričesti postajemo povezani sa svima koji su Kristovi, pa i sa sv. Antunom, živimo pripadnost zajedništvu svetih.

Na temelju prvog čitanja iz Knjige o Makabejcima, biskup je upozorio na Antiohovo pogansko oskrvrnuće jeruzalemskog hrama, na nastojanje Židova da ga očiste i ponovno posvete za mjesto Božje prisutnosti. Kazao je kako se Isus u današnjem evanđelju, istjerujući trgovce iz hrama, također zauzeo za njegovu svetost i Božju blizinu u njemu. Biskup je istaknuo kako se oskrvrnuće čovjeka kao hrama Duha Svetoga na različite načine događa danas u potrošačkom načinu života. Istaknuo je važnost crkve kao posvećenog mjesta u kojem Crkva svojim služenjem omogućuje i za suvremenim ljudima, razorenim ljudskim hramovima da u svetoj ispovijedi budu očišćeni snagom Božjeg milosrđa a u svetoj pričesti ispunjeni Isusovom blizinom, njegovom ljubavlju jačom od zla i smrti. Izrazio je uvjerenje da će novoizrađena fresko slika

sv. Antuna u ovoj crkvi pomoći vjernicima da idu putem sveca svega svijeta, odupru se izazovima suvremenog poganstva, te žive duboku povezanost s Isusom Kristom u njegovoj Crkvi. Čestitao je braći franjevcima i svim nazočnim vjernicima svetkovinu Obljetnice posvete crkve kao i postavljanje nove freske sv. Antuna.

Nakon homilije biskup je blagoslovio novu fresku »Sveti Antun Padovanski u slavi«, dimenzija 10,5 X 8,7 metara na zidu svetišta iznad glavnog oltara, koju je izveo akademski slikar Tihomir Lončar, gdje je do sada stajala slika sv. Antuna, političkih slikara Ljube Babića. Na svršetku svete mise župnik fra Martin Jaković uputio je nazočnima zahvalu za sudjelovanje na slavlju, napose biskupu Antunu, darujući mu sliku sv. Antuna, djelo slikara Lončara, repliku nove freske.

Proslavljena svetkovina sv. Nikole Tavelića u Šibeniku

Blagdan prvoga hrvatskog kanoniziranog sveca sv. Nikole Tavelića proslavljen je u utorak 14. studenoga u Hrvatskom nacionalnom svetištu u Šibeniku glavnim euharistijskim slavljem u 18.00 sati koje je predslavio dubrovački biskup mons. Mate Uzinić. U koncelebraciji je bio provincijal Hrvatske provincije sv. Jeronima franjevac konventualaca fra Josip Blažević i vikar provincije fra Martin Jaković, generalni vikar Šibenske biskupije mons. Marinko Mlakić te još petnaestak svećenika. Liturgijsko pjevanje predvodio je župni zbor »Tomislav Talan« iz župe sv. Antuna Padovanskoga u Zagrebu, a ministriranje i asistenciju u liturgiji imali su ministranti iz iste župe pod ravnanjem ceremonista fra Josipa Ivanovića.

Unatoč lošem vremenu okupilo se mnoštvo vjernika, a cijelu svetu misu i molitvu prije mise prenosila je izravno Televizija Laudato, kao i radio postaja Radio Marija.

— — —

Propovijed mons. Mate Uzinića, dubrovačkog biskupa:

Iako je sv. Nikola Tavelić, rođen u ovom gradu i dar Crkvi ovog franjevačkog samostana, prvi službeno proglašeni hrvatski svetac, on se u Hrvatskoj dosta skromno štuje. Ponekad se čak s određenom rezerviranošću promatra, pa i politizira, njegovo mučeništvo i svetost, u stilu da je ono što je učinio bila ludost i onoga da je nama Hrvatima, uvijek vjernima Svetoj Stolici, trebalo dati sveca, a sv. Nikola je u tom trenutku bio najspremniji za tu ulogu. Slični se prijepori, ali i politizacija kanonizacije, doduše u obrnutom smislu, događa i u slučaju kanonizacije najpoznatijeg, pa usudujem se reći, i najštovanijeg hrvatskog mučenika bl. Alojzija Stepinca. Osobno vjerujem da politika nema veze s kanonizacijama, barem je ne bi smjela imati, nego da se doista, parafraziram kardinala Parolina, sve događa u »Božje vrijeme.« U slučaju prvog hrvatskog sveca sv. Nikole Tavelića to se »Božje vrijeme« dogodilo pred gotovo pola stoljeća. Ovogodišnjom smo proslavom započeli slavljenje tog jubileja. Istovremeno se nadamo i molimo da se u slučaju bl. Alojzija Stepinca to »Božje vrijeme« dogoditi u što skorije vrijeme. No vratimo se sv. Nikoli Taveliću i njegovom mučeništvu.

Nama koji smo odgojeni u duhu Drugog vaticanskog sabora i njegovog pogleda na međureligijski dijalog, doista čudno izgledaju okolnosti u kojima je sv. Nikola s franjevačkom subraćom podnio mučeništvo. Ali pažljivom analizom tog mučeništva, onako kako nam ga je predstavio bl. Pavao VI., u tom mučeništvu možemo međutim lako moći uočiti sva osnovna obilježja kršćanskog mučeništva. Naime, nakon što su se sami osvjedočili u vrijednost kršćanske vjere oni su se, govorio je bl. Pavao VI., »vođeni ... odlukom ... da služe dobru nevjernika (uputili) k najvećoj muslimanskoj džamiji, tzv. Omarovoj džamiji, a zatim do ... kadije, koji je vršio vjersku upravu u gradu, da u djelo provedu stvorenu odluku. ... Ušavši u kuću ... sasvim slobodno i smjelo stanu govoriti o uzvišenom i spasonosnom Kristovu nauku, kojemu treba potpuno zapostaviti onaj koji je Muhamed uveo. Čuvši napad na svoj zakon, prisutni se silno rasrde na propovjednike evanđelja, osobito kadija, koji je odmah nastupio kao sudac i govorio Božjim ljudima da opozovu što su rekli, što više da odstupe od buntovne kršćanske sekte; ako to

ne učine, morat će umrijeti. Kako su braća ostala postojana u Kristovoj vjeri, sudac ih je osudio na smrt. ... Tri su dana Kristovi borci trpjeli različite najstrašnije muke. Zatim su bili odvedeni pred građanski sud (gdje) su izjavili (ponovo) da je Krist Sin Božji.«

Iz iznesenog jasno proizlazi da sv. Nikola sa svojom franjevačkom subraćom nije došao pred Omarovu džamiju iz oholosti ili zbog provokacije... nego ponizno i zbog osobnog uvjerenje da je to što čini za »dobro nevjernika«, odnosno za dobro onih kojima propovijeda i koje, jer im želi dobro, želi upoznati s »uzvišenim i spasonosnim naukom« Isusa Krista. Zato je njegov čin opravdan. I poželjan. Ipak, to što je sv. Nikola podnio mučeništvo u veoma izazovnom i, naoko, provokativnom pokušaju da o Isusu Kristu progovori muslimanima, može ostaviti dojam sličnost njegovog mučeništva sa suvremenim islamskim mučeništvom, koje je zapravo terorizam i zločin. To mi se čini opravdanim za kratku usporedbu, ali i isticanje bitne razlike između kršćanskog mučeništva sv. Nikole i onih koje radikalizirani islamski krugovi smatraju mučenicama. U islamu je »mučenik (šehid) onaj tko je dao život za širenje vjere (džihad), i takav musliman ide u raj« (Hrvatska enciklopedija). To, nažalost, kod suvremenih islamskih terorista, vjerujem protivno pravom tumačenju islama, uključuje mržnju prema drugima i oduzimanje njihovih života, ali i života nevinih ljudi, muškaraca i žena. Oni su sijači mržnje, kojima je namjera ubiti druge, ne birajući tko su oni, kojeg su spola, dobi, rase, nacionalnosti, vjere... Vlastita im smrti je tek posljedica. Za razliku od njih, u kršćanstvu mučenik ne umire za nešto, pa ni za širenje svoje vjere, nego umire slijedeći zahtjevni put ljubavi Isusa Krista koji je taj zahtjevni put prošao prije njega. Kršćanski mučenik je ustrajni svjedok ljubavi koji nikad ne čine nasilje, nego ga uvijek podnosi. On nikad ne oduzima živote drugih, nego uvijek svoj vlastit život daruje iz ljubavi za druge. Sv. Nikola i njegova subraća, čuli smo, bijahu »vođeni ... odlukom ... da služe dobru nevjernika« i do kraja su tvrdili »da je Krist Sin Božji.«

Evo zašto se divimo kršćanskim mučenicima! I zašto ih slavimo! No nije se dovoljno samo diviti mučenicima i slaviti ih. Njihova proslava je i poziv na nasljedovanje. »Sveci su znak mogućnosti svakog od nas«, govorio je sv. Ivan Pavao II., papa. Kako

nasljedovati sv. Nikolu Tavelića i njegove drugove mučenike, ne u Jeruzalemu 14. st., nego u Šibeniku i Hrvatskoj 21. stoljeća? Zacijelo to ne možemo i ne smijemo učiniti tako što ćemo otići u Omarovu ili bili koju drugu džamiju. Nećemo to učiniti niti tako što ćemo priječiti islamskim vjernicima ostvarenje njihovih vjerničkih prava, kao ni neprimjerenim komentarima na račun muslimanskih izbjeglica koji, u velikoj većini, ne žele drugo doli malo mira i boljeg života za sebe i svoje obitelji. Kad bismo to činili, to ne bi bio navještaj evanđelja Isusa Krista i znak da smo vođeni brigom za njihovo dobro. Dapače, to bi bila izdaja Isusa Krista i njegovog evanđelja. Možemo, međutim, to činiti dosljednim življenjem u našem svakodnevnom životu i životnim okolnostima istih onih kršćanskih vrijednosti za koje su mučenici dali život. To je jedini kršćanski odgovor na sve izazove pred kojima se nalazimo, a izazovi koji se nalaze pred nama kršćanima ovog povijesnog trenutka su doista veliki. Jedan od njih su i izbjeglice. Pozvani smo to činiti u okvirima vlastite obitelji i vlastitih kršćanskih zajednica, ali smo pozvani također to činiti u svijetu i društvu u kojima živimo, koji su za nas današnje kršćane često i Omarova džamija i kadija koji nas sudi i osuđuje. Tom smo svijetu i društvu dužni govoriti, riječima i još više vlastitim životom, »o uzvišenom spasonosnom Kristovom nauku.« Ne smijemo to činiti iz oholosti, kao da smo veći od drugih, ili zbog provokacije, kao da su oni od nas nevrjedniji, nego uvijek ponizno, vođeni iskrenom željom da služimo dobru drugih. Mi biskupi i svećenici smo to pozvani činiti na »klerički način«, a vi vjernici na »laički način«. Želim u ovom trenutku odati priznanje brojnim udrugama civilnog društva, poput 40 dana za život, Pokreta za život i obitelj, U ime obitelji, Vigilare, SKAC-u..., kao i Isusovačkoj služni za izbjeglice i drugima koji savjesno vrše svoje kršćansko poslanje u Crkvi i svijetu, ali pojedincima, osobito u svijetu znanosti, kulture, politike i medija, svima onima koji na »laički način«, izlažući se na način dostojan mučenika, često izrugani i oblačeni, nerijetko nedovoljno shvaćeni i od nas, i klerika i laika u Crkvi, čine velike napore u zauzimanju za život od začeca do prirodne smrti, za dostojanstvo braka i obitelji, za prava obespravljenih, izbjeglica, siromašnih, žrtava nasilja, za dostojanstvo čovjeka, za javno promicanje kršćanskih vrijednosti... Istovremeno upozoravam sve nas da se Isusa Krista i na »klerički« i na »laički« način na-

vješćuje i brani samo poniznošću i nesebičnom ljubavlju prema svima, onakvom ljubavlju kakvom je on, Krist, ljubio nas, do smrti, smrti na križu.

Ako nam se taj naš poziv biti privatno i javno svjedoci Isus Krista u poniznosti i ljubavi čini preteškim, sjetimo se sv. Nikole Tavelića, njegovog mučeništva, ali i njegove nebeske proslave koju je i službena Crkva priznala kad ga je proglasila svetim. Sjetimo se i utješnih riječi današnje liturgije koje su i njemu bile nadahnuće, a svojom se porukom odnose i na nas, o tome da su, kako nas uči Knjiga Mudrosti, »duše pravednika u ruci Božjoj i njih se ne dotiče muka nikakva« i da se »očima bezbožničkim čini da oni umiru i njihov odlazak s ovog svijeta kao nesreća, i to što nas napuštaju kao propast, ali oni su u miru.« I onih riječi sv. Pavla u poslanici Rimljanima o Bogu koji opravdava i Isusu Kristu koji »umrije, štoviše i uskrsnu, on je zdesna Bogu – on se baš zauzima za nas« i čini da nas »ni smrt ni život, ni anđeli ni vlasti, ni sadašnjost ni budućnost, ni sile, ni dubina ni visina, ni ikoji drugi stvor neće moći rastaviti od ljubavi Božje u Kristu Isusu Gospodinu našem.« No ipak, najvažnije od svega je biti svjesni, a sve te lijepe svetopisamske riječi nas žele u tome ohrabriti, da biti kršćanin znači ići za Isusom Kristom. A za njim, kako nas uči današnji evanđeoski ulomak, ide samo onaj tko se u ljubavi odriče »samoga sebe (i) danomice uzima svoj križ«, odnosno onaj tko iz ljubavi prema Bogu i braći gubi svoj život da bi spasio živote drugih. Ovo izgubiti život za druge, u sebi uključuje i ono temeljno kršćansko poslanje i poslanje Crkve, a to je navještaj »da je Krist Sin Božji«, što u konačnici znači biti mučenik, odnosno svjedok.

Franjevačke pučke misije u župi sv. Josipa Radnika u Sisku

Od 24. studenog do 3. prosinca 2017. godine u Župi sv. Josipa Radnika u Sisku održane su Franjevačke pučke misije. Voditelji Franjevačkih pučkih misija bili su dvanaestorica franjevac konventualaca: fra Josip Blažević, fra Ivan Karlić, fra Žarko Relota, fra Zdravko Tuba, fra Tomislav Glavnik,

fra Vitomir Glavaš, fra Nikola Šantek, fra Željko Klarić, fra Josip Petonjić, fra Filip Pušić, fra Stjepan Brčina i fra Milan Gelo.

Franjevačke pučke misije započele su u petak, 24. studenog, svetom misom Zaziva Duha Svetoga. Tema prvoga dana je Misionarski duh kršćana, svetu misu je predslavio prof. dr. fra Ivan Karlić koji je nakon svete mise imao i katehezu na temu: Čovjek je otvoren za Boga. Uz prof. dr. sc. fra Ivana Karlića, prva tri dana Franjevačkih pučkih misija bili su još fra Tomislav Glavnik, fra Josip Petonjić i fra Milan Gelo.

U subotu, 25. studenog tema dana bila je Temelji naše vjere. Dan je započeo molitvom Jutarnje i Službe čitanja u 7.00 sati u župnoj crkvi. Dopodnevni dio Misija odvijao se na filijalama u Hrastelnicima, Palanjku i Tišini Erdetskoj. Započelo se u 10.00 sati marijanskom pobožnosti i nastavilo katehezom o temi dana. U 17.00 sati program se nastavio u župnoj crkvi katehezom Putokaz prema vječnosti – sakramenti crkve koju je imao prof. dr. sc. fra Ivan Karlić, u 18.15 sati je bila marijanska pobožnost, u 19.00 sati sveta misa koju je predslavio fra Milan Gelo, a nakon svete mise održana je kateheza: Izvor i vrhunac kršćanskog života koju je imao prof. dr. sc. fra Ivan Karlić.

U nedjelju, 26. studenog tema dana bila je Kršćanski identitet. Svete mise su se slavile prema redovitom župnom rasporedu: u 9.00 sati u Hrastelnicima, u 10.00 sati u Palanjku i u župnoj crkvi, u 11.00 sati u Tišini Erdetskoj i u 19.00 sati u Galovu.

U sklopu Franjevačkih pučkih misija održan je i Obiteljski dan. Nakon svete mise u 10.00 sati u župnoj crkvi održan je »okrugli stol« i radionica na temu: Svjedočanstvo kršćanskog života koje su vodili obitelj Batarelo i Linde. Za vrijeme okruglog stola bila je organizirana kreativna radionica za djecu, a nakon programa ručak za sve.

Program za mlade započeo je u 18.00 sati svjedočanstvom duhovnog poziva koje je imao fra Milan Gelo. Svetu misu za mlade u 19.00 sati predslavio je fra Tomislav Glavnik, a katehezu za mlade na temu: Gospodine, što želiš da učinim održao je fra Milan Gelo.

Tema dana u ponedjeljak, 27.11. bilo je Zajedništvo. Nakon molitve Jutarnje i Službe čitanja u

7.00 sati katehezu za djecu 6. razreda održao je fra Milan Gelo. Tijekom trajanja Franjevačkih pučkih misija u dopodnevni satima bio je organiziran posjet starijim, nemoćnim i bolesnim župljanima. U 16.00 sati održano je euharistijsko klanjanje u šutnji te je ujedno bila prigoda za osobni susret, molitvu, razgovor sa misionarima. Nakon pobožnosti Božjem milosrđu u 18.15 sati koje je imao fra Stjepan Brčina, uslijedila je sveta misa koju je predslavio fra Milan Gelo. Potom je slijedila kateheza za mlade na temu Uđi u kršćansku zajednicu koju je imao fra Stjepan Brčina. Od ponedjeljka do petka u župi su bili prisutni misionari: fra Milan Gelo, fra Žarko Relota, fra Vitomir Glavaš, fra Željko Klarić, fra Stjepan Brčina i fra Filip Pušić.

U utorak, 28.11. tema dana bila je Uloga muškarca u obitelji i društvu. Nakon molitve u 7.00 sati uslijedila je kateheza za učenike 7. razreda koju je imao fra Stjepan Brčina te posjet starijim bolesnim i nemoćnim župljanima. U 16.00 sati je održano euharistijsko klanjanje i prilika za osobni razgovor, molitvu i ispovijed sa misionarima. U 17.00 sati je održana kateheza za učenike 1. razreda osnovne škole koju je imao fra Željko Klarić. Nakon pobožnosti slijedila je sveta misa u 19.00 sati koju je predslavio fra Vitomir Glavaš. Katehezu na temu dana: Ranjenost i svetost očinstva održao je fra Žarko Relota.

Srijeda, 29.11. tematski je bila vezana uz značenje i položaj žene i majke u društvu, osobito u odgoju. Nakon molitve i kateheze za učenike 5. razreda slijedio je posjet Domu umirovljenika grada Siska u kojem su misionari slavili svetu misu i održali prigodni susret sa korisnicima Doma. Poslijepodnevni program započeo je euharistijskim klanjanjem, nastavio se katehezom za učenike 2. razreda. Svetu misu u 19.00 sati je predslavio fra Željko Klarić. Nakon svete mise održana je kateheza: Marija – model suvremene žene.

Četvrtak, 30 studenog tematski je obrađivao položaj kršćanina u suvremenom društvu. Dopodne je održan susret sa predstavnicima gradske i županijske vlasti. U 20.00 sati nakon svete mise slijedila je kateheza: Etičnost u javnom i privatnom životu.

U petak, 1.12. misionarima su se priključili dr. sc. fra Josip Blažević, provincijalni ministar i fra Zdravko Tuba. Tema dana bila je Poziv na svetost.

Predavanje za djelatnike osnovne škole Galdovo održao je fra Josip Blažević. Večernju katehezu pod nazivom Vjerom i duhovnošću do svetosti održao je fra Zdravko Tuba.

Pretposljednog dana Franjevačkih pučkih misija, u subotu 2.12. tema dana bila je Svjedočanstvo. Dopodnevni dio programa odvijao se na filijalama u Hrastelnici, Palanjku i Tišini Erdetskoj. U 17.00 sati program se nastavio u župnoj crkvi katehezom Mučeništvo sv. Nikole Tavilića koju je imao fra Nikola Šantek, u 19.00 sati slavljena je sveta misa koju je također predslavio fra Nikola, a nakon svete mise je održana kateheza o zamkama praznovjerja i opasnostima novih religioznih pokreta koju je imao dr. sc. fra Josip Blažević.

Franjevačke pučke misije završile su u nedjelju 3.12. svetom misom zahvalnicom koju je predslavio sisački biskup mons. Vlado Košić uz direktan prijenos na Laudato TV i Radio Mariji.

Fra Vilčeku Novačkom uručena diploma Sustavnog studija duhovnosti

16. prosinca 2017. godine u velikoj dvorani karmelićanskog samostana Majke Božje Remetske u Zagrebu održana je svečanost Dana »Sustavnog studija duhovnosti« (SSD) i studija »Teologije posvećenog života« (TPŽ) prigodom koje su uručene diplome polaznicima koji su uspješno završili svoje studije. Diplomantima i uzvanicima prigodnu riječ i dobrodošlicu uputili su dr. Franjo Podgorelec, predstojnik SSD-a, dr. Jure Zečević, predstojnik TPŽ-a te provincijal otaca karmelićana p. Srećko Rimac. Na kraju svečanosti Ravnatelj je uručio diplome polaznicima i pohvale najboljim studentima. Promovirano je sedam diplomanata SSD-a, među kojima je i fra Vilček Novački, te trinaest diplomanata TPŽ-a. Glazbeni dio programa animirala je vokalno – instrumentalna skupina Domeniche i studentski zbor SSD-a.

U SJENI ANDA

Misijsko iskustvo u Čileu

fra Zlatko Vlahek

Nakon već protekla dva mjeseca otkako sam se vratio iz Čilea, čini mi se kao da je misijsko iskustvo u Čileu bilo kao neki san; nešto što je došlo i prošlo; nešto što je doživljeno i ostavilo određene duboke tragove u mom životu koji se neće izbrisati dok sam živ, ali s druge strane, povratak u Europu i svakodnevni užurbani način života, kao da izbjeljuje sliku događaja, ljudi, poput fotografije koja je dugo vremena izložena suncu. Kako ne bi i moja »fotografija« izbljedjela, odlučio sam podijeliti barem djelić tog iskustva s vama i napisati nekoliko redaka o onome što mi je nekako bilo najupečatljivije, a vjerujem da će i vama biti zanimljivo.

Prije negoli sam došao u Čile, nisam se previše informirao o toj zemlji i ljudima. Poznao sam one osnovne informacije, vjerojatno dostupne svima, npr. da je zemlja poput konca uzdužna, stisnuta s jedne strane Pacifičkim oceanom, a s druge strane enormnim Andama, tako da se dobiva do-

jam malog prostora zemlje gledajući u širinu, dok se druge strane uzdužno proteže na duljinu preko 4000 km. Uistinu, čovjek bi rekao da je to zemlja kontrasta, suprotnosti koji se ujedinjuju na tom krajnjem jugu svijeta. No, osim suprotnosti, Čile je zemlja koja na tom malom području posjeduje sva prirodna bogatstva: pustinju, ocean, vulkane, planine, otoke, jezera, rijeke, ledenjake, i dr. sve se to nagomilalo na tom malom zemljopisnom prostoru Čilea. No, cilj ovog pisanja nije putopis doživljaja i susreta već misijsko i duhovno obogaćenje koje želim podijeliti s vama.

Delegacija franjevac konventualaca u Čileu nema dugu povijest. Prvi fratri Padovanske provincije došli su 1995. godine u tada im povjerenu župu Copiapo na sjeveru Čilea u dijelu pustinje Atakame. Nekoliko godina, obogaćeni dolaskom novih snaga misionara, osnovali su drugi samostan preuzimajući župu i svetište Bezgrešne u Santiagu, kvartu Santa Rosa. Neposredno nakon toga, slijedila je revizija života delegacije koja se do tada temeljila samo na župno-pastoralnom načinu života. Fratri, pod utjecajem obnove života u francuskoj kustodiji (budući da su kćeri iste majke Provincije), odlučili su se za radikalniji način života, što se konkretno sastojalo u postavljanju prioriteta življenja franjevačke konventualske karizme. Kao prioritet postavljen je duhovni i bratski život braće. Uistinu, braća polažu veliki naglasak na zajedničku molitvu: mole se svi časovi, krunica, meditacija i konventualna misa zajedno, dok se prema danu nadodaje određena pobožnost u župnoj crkvi s pukom: *lectio divina*, klanjanje, križni put, devetnice franjevačkim svecima. Ponedjeljak je uvijek rezerviran za braću zajednice. Taj dan misa se slavi u samostanskoj kapeli (u župnoj crkvi se ne slavi misa osim ako nema pogrebne mise), s klanjanjem i razmatranjem na evanđelje dana. Osim toga, prilika je da se svakog ponedjeljka održi tema za permanentnu formaciju (određeni dokument Crkve ili Reda, shede za reviziju Konstitucija) ili kapitul samostana. Navečer sami fratri pripreme večeru, a potom slijedi film.

Što se tiče braće delegacije i zajedničkih programa, moram priznati da me se dojmila ta svijest pripadnosti braće delegaciji što se konkretno očitovalo u prisustvovanju sve braće na susretima planiranim na razini delegacije. Zajedničke duhovne vježbe, permanentni tjedan braće – susreti koji su okupili svu braću, neovisno o udaljenosti (Copiapo je udaljen 1000 km od Curico), neovisno o mišljenju da se svaki dan apsolutno mora slaviti misa u našim crkvama (u župnim crkvama tjedan dana umjesto mise slavila se Služba Riječi koju je predvodio đakon ili akolit)... Na području duhovnih zvanja uključena su sva braća delegacije. Jedan je brat zadužen kao koordinator, no na promociji zvanja rade sva braća. Svatko tko se obrati bilo kojem bratu s pitanjem ili zanimanjem o našem načinu života, smatraju ga potencijalnim kandidatom i preusmjeravaju ga koordinatoru zvanja, koji ga započinje pratiti te preko vikend susreta i stalnih kontakata (WhatsApp i Facebook) održava komunikaciju s kandidatima. Čile je najsekulariziranija država Južne Amerike te zbog određenih skandala posljednjih nekoliko godina, vrlo je teško raditi na polju duhovnih zvanja, za razliku od svih drugih država tog kontinenta.

Moja zajednica kroz ovo misijsko razdoblje mogega života bio je grad Curico, gradić s otprilike 250.000 stanovnika, udaljen od Santiaga 200 km. Naši su fratri došli u taj grad prije 7 godina i tražili su periferni, siromašni dio grada, što im je biskup udobrovoljio povjerivši im župu s 30000 vjernika. Zajednica fratara, po samom otvaranju samostana

u Curico, donijela je odluku da će živjeti što jednostavnijim i siromašnijim načinom života, kao vidljivim znakom zavjeta siromaštva. To se konkretno očituje da samostan nema kuharice ni čistačice, već je svaki fratar zadužen za određeni dan kada treba pripremiti ručak (također kupiti namirnice na tržnici). Sve ostale poslove: pranje i glačanje odjeće, radove u vrtu i čišćenje samostana, fratri sami rade. Budući da je to kuća odgoja, u poslovima pomažu i postulanti (dvojica). Zajednica je internacionalna: dvojica Talijana (Sjeverne Provincije), Rumunj i ja Hrvat, te dvojica postulanata: jedan iz Paragvaja, a drugi iz Čilea.

Moje misijsko iskustvo nastojalo je ići u smjeru pomalo udaljenom od redovnog, župničkog opsluživanja pastorala, koncentrirajući se na stvarnosti misija koje su specifične za Južnu Ameriku, odnosno Čile. Naravno, misijsko iskustvo trebalo je ići nekim redosljedom. Prvo sam trebao naučiti španjolski (castellano) na čemu sam intenzivno radio dva i pol mjeseca. Potom sam krenuo u rad. Volio bih ovdje prije negoli počnem opisivati rad, istaknuti razlikovanje onoga redovnog misijskog rada od onoga izvanrednog, koji je obično bio organiziran od strane delegacije.

U redovnom, tjednom misijskom radu, imao sam posjet bolesnicima perifernih, selskih dijelova grada (Convento Viejo e Santa Lucia) te rad s beskućnicima u Domu Hogar de Cristo (prima oko 80 beskućnika). Ovdje bih svakako volio istaknuti kvart Santa Lucia, gdje je uz redovni obilazak bolesnika, moj pastoralni rad počeo s ovisnicima o

drogama. Taj kvart grada je uvelike poznat po preprodaji droge, nasilju, čestim sučeljavanjima narko-bandi. Ulazak u ovaj kvart vrlo često iziskuje veliku vjeru i nadu da nas Bog štiti, te bi kod mene bio započet znakom križa i predanja u Božju providnost. Vrlo često sam subotom slavio svetu misu u kapelici tog kvarta, zajedno s nekoliko starijih gospođa, ponekad kojim djetetom, ako bi se održavao vjeronauk. Iako je ta mala skupina ljudi koja je došla na misu, vrlo prisna te nastoji živjeti svoju vjeru, uvijek sam se pitao kako se ta vjera u Boga utjelovljuje u srcima ovih ljudi, te kako to da

munikacije, već sam se više vodio evanđeoskim riječima «što god ste učinili jednom od ovih najmanjih, meni ste učinili». Vidjevši da ih služim, poštujem i odnosim se prema njima bez nekih predrasuda, vrlo brzo su stekli povjerenje u mene. Nakon večere prilazili bi mi i tražili da sa mnom razgovaraju. Znao sam ostati do kasno u noć slušajući njihove životne priče, ispovijedajući ih nakon mnogo, mnogo godina. Moram biti iskren, da sam preko njih više ja dobio od Boga, negoli možda oni sami. Moj apostolat je bio tamo samo slušati. To im je otvaralo dušu

može rasti uz sav ovaj kriminal. Činjenica je da se ta mala kapelica napunila velikim brojem ljudi kada bi se slavila sveta misa za kojeg pokojnika o obljetnici njegove smrti. Tada bi misi prisustvovala većina stanovništva tog kvarta. Drugo pitanje koje sam si postavljao gledajući mentalno siromaštvo ovog kvarta, kako pomoći barem djeci da se izvuču iz ovog mentaliteta? Mnoge su pretpostavke, ali konkretnog rješenja nema. Nažalost u ovaj kriminal, koji doslovno pokriva cijeli kvart, apsolutno su svi uključeni. Od najstarijih do najmlađih, koji pokrivaju jedni druge jer si svi međusobno pomažu. Djeca, što je još tužnije, ulaze u svijet droge, zarađujući kao prenositelji pošiljki na određeno odredište. Kad uvide da im to može donijeti dobar novac, zapostavljaju školu i polako se prepuštaju crnim vjetrovima ulica kvarta.

U Domu za beskućnike počeo sam djelovati nedugo nakon što sam došao u Curico, iako nisam ni poznao jezik. Novi dom, koji je otvoren prošle godine, ima kapacitet primiti na spavanje 120 ljudi. Hogar de Cristo utemeljen je od velikog čileanskog sveca isusovca Alberta Hurtada početkom 20 st., a obuhvaća različite sekcije u pomaganju onih najpotrebnijih i napuštenih. Moj rad u domu počeo je u pomaganju u kuhinji pripremajući namirnice za večeru. Tu se zapravo nije trebalo puno govoriti. Pokaže se kako se sječka mrkva ili tikva i to radiš sat-dva. Potom nakon što je jelo skuhan, redovno sam nosio na stol štíćenicima doma. Nisam ni mogao zamisliti da je upravo ta prva «tapa» bila presudna u zadobivanju njihova povjerenja. Nisam se previše opterećivao nemogućnošću ko-

i liječilo dugogodišnje rane koje su svakodnevno krvarile, a oni su ih nastojali liječiti alkoholom.

Od onih izvanrednih misijskih iskustava, svakako bih istaknuo ljetne franjevačke misije mladih. Svake godine dva puta, u ljeti i u zimi, sve tri zajednice fratara okupe mlade na nekom mjestu, župi u kojem kroz tjedan dana nastoje evangelizirati i svjedočiti Božju Riječ. U veljači, kada je u Čileu vrhunac ljeta, sudjelovao sam zajedno sa četvoricom fratara svećenika i 65 mladih u mjestu Dalcaue na otoku Chiloe, na krajnjem jugu Čilea. Destinacija je turistički vrlo poznata, no cilj je bio evangelizirati župu kroz tjedan dana. Mladi, zajedno s fratrima stigli su iz triju zajednica: Copiapo, Santiago, Curico, te smo bili smješteni u osnovnoj školi. Svakog dana započeli bismo molitvom i kratkom katehezom na neku franjevačku temu (20 min). Potom bi slijedio doručak i zatim misijsko djelovanje. Mladi su bili podijeljeni u nekoliko sekcija: grupa gradnje (obnova ili izgradnje jedne drvene kuće), grupa za animiranje djece, grupa posjeta bolesnicima, grupa evangelizacije «porta a porta». Ova zadnja grupa brojila je najviše članova i nekako je bila najizazovnijia, stoga bih volio podijeliti s vama jedno takvo iskustvo.

Prvi dan boravka u Dalcaue, nakon doručka, krenuli smo u evangelizaciju «porta a porta». Sjećam se da još nisam poznao dobro jezik, pa sam najviše preferirao šutjeti te palicu govora prepustiti nekom drugom. Meni je to bilo prvo iskustvo takve evangelizacije. Ne krijem da sam se malo sramio, jer mi sam oblik «porta a porta» ne od-

govara, tj. nisam naučio na nešto tako i ne uklapa se u kulturu iz koje dolazim. Na prvi pogled meni je djelovalo kao da sam član zajednice Jehovinih svjedoka, koji neumorno kucaju na vrata da im netko otvori pa da iznesu svoje. Budući da sam bio u sivom habitu, privlačio sam veliku pažnju ljudi, okruženim mladima koji su imali iskustva takvog načina evangeliziranja nekoliko godina. Mladi su bili hrabri, odlučni, kucali su i zvonili po kućama kao da je to posve prirodno i normalno. Kad bi netko otvorio, lijepo su se predstavili, rekli su da su franjevački misionari, da organiziraju svaku večer molitveni program (klanjanje, krunicu, procesiju, ovisno o danu), te ako ta obitelj želi, mogu ući u kuću, popričati s njima i zajedno se pomoliti na njihove nakane. Iskreno, meni je to bilo vrlo neobično! Ali kad sam vidio da je ljudima drago, da vrlo pozitivno odgovaraju na tu inicijativu, počeo sam shvaćati da je to druga kultura. Malo pomalo i ja sam se uključio u evangelizaciju, a ponekom krivom riječi ili krivim izgovorom kod ljudi i mladih izazvao bih smijeh i simpatiju. Bili smo nekako stigli oko podneva kod zadnje ulice koju smo trebali taj dan evangelizirati. Već se bližio ručak, sunce nas je umaralo, tako da su i fizičke snage slabile. Kucali smo na vrata kuća te ulice, ali za čudo nikoga nije bilo. «Možda i bolje za nas», pomislim, «prije ćemo završiti». U predzadnjoj kući, otvori nam neki gospodin, koji na predstavljanje mlade djevojke misionarke, kaže da nije zainteresiran za inicijativu iako je katolik. «Čudno», pomislim, iako se ni skupina mladih koja je bila zajedno sa mnom, nije previše obazirala na zatvaranje vrata ovog gospodina. Prošli smo kojih dvadesetak metara, kad čujemo glas istog gospodina koji nas poziva da se vratimo i uđemo u njegovu kuću. Odazvali smo se. Ušli smo u kuću, a gospodin nam predstavi ženu i unuku koji su upravo započeli ručak, te su i nas pozvali k objedu. Gospođa je priredila ribu s krumpirima, a k tome i dagnje. Dagnje su bile velikih proporcija, usudio bih se reći i ogromnih s obzirom na naše hrvatske dagnje. Blagoslovali smo jelo i počeli jesti. Dagnje su bile izuzetno ukusne! I dok smo mi jeli, gospodin nam je počeo pričati svoju priču. Kaže on meni: «znate pater, ja sam ovdje došao prije desetak godina. Bogu hvala, dobro smo se snašli, uspjeli smo kupiti kuću, naći posao i dobro nam je! Ali nije bilo tako kad smo bili na kopnu (Punte Arenas). Znae, ja sam jako ljut na sve-

ćenike i na cijelu Crkvu?», tu ga prekinem i pitam «Zašto?» nastavljajući jesti dagnje. «Zato što smo tada bili moja gospođa i ja bez posla. Ja sam skupljao boce, karton i aluminij da prehranim obitelj. Sin mi je bio bolestan i bolovao je od teške bolesti. Nisam imao novaca za lijekove te sam se obratio župniku. Nakon što sam mu sve objasnio i pokazao sve papire, on mi je rekao da nema novaca te da mi ne može pomoći, iako je situacija bila drugačija (auto koji je vozio, odjeću koju je oblačio). Nakon mjesec dana moj sin je umro». Tu sam zanijemio kao da mi se duh ukazao. Dagnje u kojima sam toliko uživao, odjednom su mi «prisjele» te sam izgubio apetit. Zastale su mi kao knedle u grlu, jer odjednom sam si počeo postavljati toliko pitanja (zašto nas je pozvao, što hoće od nas)... Gospodin je nastavio svoju priču, ublažio je situacijom da je sada sve dobro, ali primijetio sam onu veliku bol u njemu zbog sina. Htio sam što prije izaći iz te kuće, jer nas je pogostio uistinu poput kraljeva, ali nas je s druge strane posramio svojim iskustvom. Uistinu bila bi to samo još jedna od mnogih priča koje je svatko od nas čuo, doživio, no nekako mi je ostalo ukorijenjeno pitanje koje se samom meni postavilo kao redovniku i svećeniku, koliko sam otvoren prema potrebama drugih ljudi, koji trebaju ono najosnovnije?

Ovo je samo jedno doživljeno iskustvo. Mogao bih napisati romane o mojim misijama, možda će jednog dana i ugledati svjetlo dana koji dio ovoga bogatog misijskog iskustva za koji sam zahvalan dragom Bogu!

DOVRŠENO SREĐI- VANJE I INVENTARI- ZACIJA ARHIVA SAMOSTANA SV. FRANE U SPLITU

fra Ljudevit Maračić

Nakon preuređenja i temeljite obnove samostana sv. Frane potkraj 20. stoljeća, pripremljene su i dolično opremljene prostorije za knjižnicu i samostan sv. Frane. No, sve je to vrijedno blago ostalo potom nesređeno, arhivski materijali pomiješani sa starim knjigama. Potkraj 2016. godine, na poziv splitskoga gvardijana, fra Žarka Relote, i na preporuku provincijalnog ministra, fra Josipa Blaževića, osobno sam se dao na sređivanje arhivskoga gradiva, smještanja u za to predviđenu i opremljenu prostoriju i police, odmah do knjižnice, i u nekoliko navrata tijekom 2017. godine u nizu od osam-devet dana, uspješno dovršio ovo sređivanje materijala i njegovu inventarizaciju. U svemu je utrošeno oko trideset dana.

Samostanski arhiv splitskoga samostana sv. Frane posebna je prostorija na prvom samostanskom katu, dovoljno prikladna i velika za prihvatanje svega arhivskoga materijala. Drvene police sa staklenim prozorima (vitrinama) omogućile su prihvatanje i smještanje arhivskoga gradiva, i to tako, kad se gleda s ulazne strane, desni dio obuhvaća gradivo tzv. povijesnoga odsjeka, sa starim dokumentima i materijalima uglavnom od sredine 16. stoljeća. Lijeva strana od ulaza predviđena je za arhivsko gradivo novijeg doba, od sredine 20. stoljeća danas, koje je već djelomice tamo i pohranjeno.

Gradivo je tematski podijeljeno u **pet cjelina**. Prve četiri odnose se na zbirke dokumenata (knjige, rukopise), ponajvećma ukoričene u posebne sveske, dok je peta, ponajveća i raznovrsna cjelina, sastavljena od posebnih zapisa, listova ili vrlo tankih sveščića, zbog toga i pohranjenih u zasebne kutije. Valja istaknuti da arhivski fond ne posjeduje dokumente starije od 1550. godine, ako izuzmemo pergamene (ima ih stotinjak), koje nisu

dovoljno proučene i u što se nisam usudio upuštati zbog starog načina pisanja, pa to mogu odčitati i procijeniti jedino stručnjaci paleografi.

I. – Misne knjige (1826.-1950.)

Naslovi knjiga u inventaru ukazuju na jezik kojim se upisuju podatci (latinski, talijanski, hrvatski), kao i nadnevak početka i kraja roka služenja misa. Registarski brojevi koji se niže nalaze, naličepjeni su i na zadnjoj koričnoj stranici rukopisa, pa se nije nimalo teško snalaziti. Na unutarnjim stranama korica nekih rukopisa nalaze se često zanimljive i neobične bilješke, rugalice ili naprosto samo imena, prezimena i nadimci brojnih ljudi (samo jedan zoran primjer: »Bez pluća i bez žigerice, a kad ide po putu krivi noge ka koza. A i cvrće ka gavran. Fertil Partenca napisao...« 1916.). Ponegdje se susreću i crteži ljudskih glava ili geometrijski likovi. To se ponavlja dosta često, posebno u misnim knjigama potkraj 19. i početkom 20. stoljeća. Iz različitih rukopisa dade se zato zaključiti da su u samostanske knjige imali uvid i mogućnost različitih upisa i neki ljudi sa strane. Starina ovih misnih rukopisa nije velika, najstariji sežu u tek nešto više od dvjesto godina (1802.). Sve do 1906. knjige se vode latinskim ili talijanskim jezikom. U svemu ima 71 svezak misnih knjiga, koja uglavnom sadrže datume, nakane, misnike i eventualnu novčanu nagradu za izrečene mise.

U ovaj tematski blok uvrštene su i knjige misnih oglasa, najčešće nazvanih **oglasnik**, ali tek od 1931. godine. Vrijede kao podsjetnik na običaje kroz crkvenu godinu.

II. – Knjige računa (1555.-1950.)

Rukopisi su u prvo vrijeme bilježeni latinskim, uz neke primjese talijanskoga jezika, koji uskoro i prevladava. U počecima nemaju naslova. Važno je istaknuti kratka izvješća i potvrde administracije od strane provincijalnih ministara za vizitaciju, koji redovito opisuju stanje i rezimiraju račune te ponekad, uz potpis odobrenja stavljaju i neke upute i opomene radi poboljšanja administracije. Te ovjere mogu dobro poslužiti i za komparativni rad administracije samostana kroz pet sto godina. Najstariji takav rukopis, s prihodima (intrade) i

izdatcima (spese), datiran je godine 1555. i spada među najstarije dokumente splitskog samostana. Zanimljiva je bila praksa da se s jedne strane knjige godinama upisuju prihodi, a s druge strane, dakako okrenuto, upisani su izdatci. Sve je redovito pisano talijanskim jezikom, ponekad u mletačkom narječju. Prvi svezak u cijelosti na hrvatskom jeziku nosi naslov »Knjiga običnih i izvanrednih troškova« (srpanj 1910. – prosinac 1925.). Vrijedi istaknuti da se u ovoj knjizi, od lipnja 1922. do 1925. s desne strane svake stranice, nakon pregleda izvanrednih troškova pojedinog mjeseca, nalazi kao dodatak **kronika samostana**, s mnogim zanimljivim dodatcima. To je dosad znalo izmaknuti pažnji onima koji su tražili kronike splitskog samostana. Takvih administrativnih knjiga u navedenom razdoblju, a neke zaista pozamašno izgledaju, ima 36 u svemu.

U ovaj tematski blok uvrstili smo i nekoliko administrativnih knjiga o primitcima i izdatcima vezanim uz tzv. **Kruh sv. Ante**, koji u drugoj formi i nešto izmijenjenoj namjeni postoji u Splitu od 1785. godine.

III. - Imovnici, Katastici i najamnine (1614.-1956.)

To su neobično važne isprave i dokumenti, sabrani u knjige, za upoznavanje pravno-imovinskih odnosa splitskog samostana. Počinju godinom 1614., a završavaju 1956. Ima ih u svemu 29. Sve do početka 20. st. pisani su talijanskim jezikom. Mogu se upoznati i proučiti sve nekretnine koje je samostan posjedovao na Braču, u Klisu i samome Splitu.

Uz ovaj tematski blok pridodana je dokumentacija o **grobnicama u crkvi** od 1783. pa sve do 1897. godine. A kao posebno zanimljive sveske izdajamo dokumentaciju o **lijekovima** (medicinali) koje su razni liječnici u 19. st. propisivali određenim fratrima samostana (pet svećića), pa se može lako analizirati od čega su najčešće tadašnji fratri pobolijevali, i koji su ih liječnici njegovali (Pellegrini, Volpi, Matačić).

IV. Ostalo/razno

U ovaj smo raznovrsni blok uvrstili dokumentaciju koja nekako izlazi iz dosadašnje temati-

ke, ali je možda baš i zbog toga zanimljivija. Npr. **teološki traktati**, rukopisi za pripremu svećenika, kojih ima podosta i u kutijama, gdje se nalaze istrgnuti i neuvezani, kako to obično biva kod učenika i studenata. To je sve pisano na latinskom jeziku. Posebno zanimljivo gradivo predstavljaju **književni radovi**, ili najčešće samo lierani pokušaji na talijanskom, ali i hrvatskom jeziku. Ovdje bismo izdvojili jednu bezimenu rukopisnu zbirku na hrvatskom jeziku, koja sadrži razne pjesme u pastoralnom ugođaju, dubrovačkim narječjem, bez prvih i zadnjih stranica, preko 400 stranica, a vjerojatno spada u 17/18. st. (Pjesme bi valjalo vrednovati i komparativnom metodom doći možda do autora i godine.) Zanimljivo je i pjesničko djelo »Balkanska carica«, drama u tri radnje od Nikole I., Cetinje 1886.

Pažnju privlače i razni **nabožni tekstovi** (ima ih preko dvadeset), koji su najčešće služili za liturgijsku i izvanliturgijsku službu u samoj crkvi. Uglavnom sve je na hrvatskom jeziku. Ima više različitih tekstova križnog puta, pohranjena je rukopisna knjiga »Bogoljubstvo« sa svakidašnjim svi-banjskim razmatranjima i primjerima, a osobito se vrijednim čini rukopis pod latinskim naslovom »Cantiones«, koji sadrži hrvatske prepjeve poznatijih i manje poznatih liturgijskih napjeva (Misne pjesme, Korizma, Veliki tjedan, Uskrs, Duhovi, Tijelovo, Božić, nepoznati stihovi, Majci Božjoj). Vrijedilo bi komparativno proučiti ovaj sveščić koji sadrži mnoge posve nepoznate stihove.

Ovom bloku pridodali smo rukopise o raznim **bratovštinama i udrugama** vezanim uz samostan i crkvu, dakako najviše one o Trećem redu (sačuvan je u malom formatu na starijem hrvatskom jeziku vrlo vrijedan svezak Regule koju je Nikola IV. dao trećoredcima), ali i drugim bratovštinama, posebno onoj o Bezgrešnom Začecu. Takvih rukopisa ima desetak.

No, kao i ostali samostani, i splitski Sveti Frane čuva u svojem arhivu nezanemarliv broj svezaka i rukopisa koji su očigledno nekoć pripadali **drugim samostanima** Provincije, posebno onome u Koprui Cresu. Najdragocjeniji je, po našem mišljenju, veliki rukopis o Istarskoj kustodiji i vizitacijama, u razdoblju od 1766. do 1919. Posebno neobično zvuči podatak da se u Svetom Frani čuvaju podatci o kapucinskim trećoredcima u Splitu »Registro dei

membri del Terz'Ordine della Congregazione dei padri cappucini di Spalato (1855-1899)«. Knjiga s popisom trećoredaca pripadala je nesumnjivo kapucinskoj crkvi na Pojišanu, a nečijom nebrigom ili nemarom »zastala« je u samostanskom arhivu Sv. Frane.

U ovaj blok svrstali smo i nekoliko velikih svezaka našega vrsnog povjesnika, **o. Bernardina Polonija**, koji su srećom ovdje pohranjeni, ali su nesumnjivo pripadali susjednom šibenskom samostanu: »Series chronologica praesulum... intra fines et in viciniis Provinciae Jugoslaviae OM-Conv«, gdje je na latinskom(!) jeziku Polonijo obradio sve biskupe franjevce konventualce na našim prostorima, sve do nadbiskupa Soldatića. Bogato je i djelo »Sveti Frane u Krku na Kvarneru, konventualački od oko 1284. do 1781., Krk-1952.-Šibenik«, s mnoštvom pridodanih dopisa i umetaka, 218 stranica. Predstavlja velik doprinos i obogaćenje za poznavanje naše prošlosti u Krku. Vrijedi izdvojiti i Polonijev »Spicilegium de franciscanis conventualibus juxta orientale Adriae fretum, fasciculus secundus«. Ove pabirke nabrao je o. Bernardin Polonijo u Šibeniku, 1950. godine. Uglavnom pisano talijanskim jezikom, 275 stranica. Mnoštvo umetaka i dopisa. Rukopis je označen kao drugi svezak, i trebalo bi ga pridružiti prvom svesku koji se nalazi u Šibeniku ili Provincijalatu u Zagrebu.

Neobičan je i rukopis »Trinaest posala Velikom čudotvorcu sv. Antunu«, djelo od preko 160 stranica s mnoštvom molitava, pjesama, razmatranja u čast sv. Anti. Po rukopisu bi se moglo zaključiti da tekst pripada o. Bernardinu Poloniju, a kako ima i dosta pjesama, vrijedilo bi se pozabaviti i ovim rukopisom

Posebni spisi pridodani na kraju ovog bloka imaju također veliku važnost i privlače zanimanje. To je popis (dva rukopisa) afilijacija splitskom samostanu od 1785. dalje. Pohranjen je i jedan dobar prijevod života sv. Josipa Kupertinskog, koji je na talijanskom napisao p. Ernesto Franciosi, a preveo o. Vid Markovina. Kao svojevrsni kuriozum valja spomenuti debeli svezak koji je svećenik Lovre Dragičević, i to kao drugi svezak, pohranio u samostanu, a radi se o različitim crkveno-političkim pitanjima i prijevodima ovog svećenika.

V. – Zapisi u kutijama

Odvojene dokumente, zapise, odredbe, rješenja i slično, razvrstali smo tematski i uvrstili u za to uređene kutije. Ima ih tridesetak. Tematski i kronološki razrađena, svaka je kutija označena i navodi kronološkim redom najznačajnije dokumente: Ordinarijat, Provincijalat, Generalna kurija, Kustosi, Gvardijani, Stariji spisi, Propovijedi i predavanja, Ekonomija (sporovi, presude, procjene, predračuni, porez...), a najveću vrijednost zasigurno čuvaju dvije kutije u koje su uvrštene stare pergamene, dosad nedovoljno proučene, pa možda kriju i poneko iznenađenje.

To bi bilo ukratko sve. Inventar na 22 stranice nudi detaljan pregled, a registracijske oznake u njemu olakšavaju pronalaženje željenog materijala. Onaj koji se kani pozabaviti prošlošću splitskog samostana, sada ima olakšani pristup dokumentima, što će mu omogućiti stručniji rad na pojedinim temama, koje u raznovrsnoj ponudi čuva ovaj stari arhiv.

NOVI POTICAJI KAUZI FRA PLACIDA

Alessandra Sgarbossa

Tiskovni ured izdavača

»Messaggero di sant'Antonio«

Dana 17. studenoga 2017. Bazilika sv. Antuna u Padovi objavila je izvješće o nekim novim momentima u kauzi fra Placida Cortesea, poznatoga creskog fratra.

Sutra, u subotu 18. studenog u 17,00, na 73. obljetnicu smrti, održava se u Bazilici sv. Antuna komemoracija franjevca »Mučenika ljubavi«, o kojemu je u tijeku postupak za kanonizaciju.

Na svjetlo dana izbijaju novi povijesni dokumenti o »Lancu spasa« fra Placida Cortesea, fratra ovog samostana i direktora izdavačke kuće »Mes-

saggero di Sant'Antonio«, mučenog i ubijenog od strane Gestapoa 1944. godine zato što je spasio stotine civila, vojnika i Židova od nacifašističkog bijesa. Od posebnih novosti među suradnicima Sluge Božjega susrećemo i dosad nikada spomenuto ime padovanskoga liječnika i političara Angela Lorenzija. Vijest prethodi 73. obljetnici ovoga fratra, koja se održava u Bazilici sv. Antuna sutra, u subotu 18. studenoga. U 17,00 svetu misu predvodi Corteseov životopisac p. Apollonio Tottoli i bit će emitirana putem streaming weba Santantonio.org; potom slijedi molitva pred memorijalnom ispovjedaonicom iz koje je ovaj fratar koordinirao djela tajnog pokreta ljubavi. Tom će se prigodom održati i spomen lika Carle Liliane Martini, koja je preminula prošloga 25. rujna, njegove požrtvovne suradnice u »Lancu spasa«, zajedno sa sestrama Renatom, Teresom i Lidijom i još nekim mladim Padovancima.

Posljednjih tjedana Nacionalna uprava arhiva i povijesti (NARA) u Sjedinjenim Američkim Državama dostavila je neke dokumente od velike važnosti bilo za samu kauzu kanonizacije p. Cortesea, bilo za njegov povijesni profil. Među onima koji su dostavljeni posebno iznenađenje predstavlja dopis Savezničke komisije za provjeru (Allied Screening Commission), odaslano 5. lipnja 1946. iz Lugana u Švicarskoj, u kojemu se spominju dvije osobe »od temeljne važnosti« u pomaganju savezničkih vojnika pri bijegu iz Italije: to je pater Cortese i, spomenuti, Angelo Lorenzi. Dopis, koji bi po prvoj procijeni koja se još provjerava, mogao bi biti odatan od strane tadašnjega britanskoga vicekonzula u Švicarskoj, pripisuje fratru zasluge za uspjeti bijeg u Švicarsku oko 200 engleskih vojnika (brojka nije potpuno jasna). Pošiljatelj dopisa pohranjenog u NARI prepisuje u vezi s time prethodno pismo spomenutoga Lorenzija, u kojemu liječnik obavješćuje o smrti patra Cortesea u »zatvoru« (radi se o gestapovskom bunkeru u Trstu), uz napomenu da je s njime surađivao.

Lorenzi, koji spada među istaknute likove talijanske sociopolitičke panorame, rođen je 1892. u San Pietro Valdistico (Vicenza), koji je u ono vrijeme potpadao pod općinu Rotzo, potom je boravio u Padovi u Via del Santo, a pristupio je Nacionalnom odboru oslobođenja, kojemu je služio kao veza te je imao vrlo važnu ulogu u pregovorima za

predaju nacifašista koji su i nakon 25. travnja još uvijek pod svojom vlašću držali Padovu. Pregovori su održani u Samostanu sv. Antuna, u glasovitoj Bijeloj dvorani (Rektorova govornica), nazvanoj također i Biskupovom dvoranom. Ovdje je 27. travnja 1945. potpisan ugovor o predaji. Nakon oslobođenja Lorenzi je surađivao s partizanskim svećenikom mons. Giovannijem Nervom pri transportu interniraca iz logora u Kolegij Barbarigo, gdje su najprije bili smješteni. Kao neovisni docent fizikalne terapije Padovanskog sveučilišta postao je senator Talijanske Republike od 1948. dalje u četiri mandata, a bio je i među osnivačima padovanske Katoličke akcije talijanskih radnika (ACLI). Imao je tri brata, svu trojicu svećenika, među kojima i don Alfonsa Lorenzija, koji je dugo vremena bio župnik u Saonari, pa i u vrijeme rata. Angelo Lorenzi ima još dvije žive kćeri.

Drugi značajan dokument koji je nedavno primio vicepostulator kauze za kanonizaciju, p. Giorgio Laggioni, predstavlja kartica pronađena u svešku koji sadrži dokumentaciju o patru Corteseu. Radi se o Potvrdi inozemnog istraživanja (Report of outside investigation), gdje je u nekoliko redaka potvrđeno da je spasio ratne zarobljenike (Pows) i Židove (Jews). To je jedan od rijetkih dokumenata u kojemu se izričito spominje spašavanje Židova od strane našega fratra.

»Postupak za kanonizaciju našega subrata prosljeđuje svojim putem« – nastavlja p. Laggioni. »Nakon što je proteklog siječnja odobrena Positio od strane Povijesne sekcije Kongregacije za kauze svetih, na teološke konzultore sada prelazi zadaća proučavanja dokumenata, kako bi se izjasnili o herojskim krepostima koje je vršio Sluga Božji. Ako sve bude išlo dobrim putem, pravorijek prelazi na papu, koji može proglasiti dekret Kongregacije, pridajući Sluzi Božjemu Placidu Corteseu naslov Časnoga (Venerabile), kao što se prošlih dana dogodilo i s Albinom Lucianijem, papom Ivanom Pavlom I. Ostajemo u iščekivanju čuda koje se traži za beatifikaciju. U međuvremenu se nastavlja svjedočanstva privrženosti od strane vjernika i hodočasnika, koji se zadržavaju u molitvi pred memorijalnom ispovjedaonicom patra Cortesea u Bazilici sv. Antuna i s povjerenjem mole njegov zagovor za kakvu zasebnu milost.«

●

naši pokojni

+ **Marija Mesarić**, sestra fra Tomislava Cvetka, preminula u 73. godini života, pokopana 30. prosinca 2017. u Goričanu.

+ **Ivan Herceg**, brat našega fra Maksimilijana Hercega, preminuo u 86. godini života, pokopan 22. listopada 2017. u selu Prolog, župa Humac (BiH).

napisano - objavljeno

fra Ivan Karlič, Osluškujući Božju riječ... Homilije za godinu »B«. Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2017. Za svaku nedjelju i veće blagdane tekuće godine, 220 stranica.

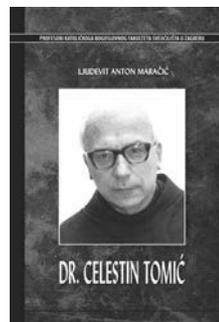
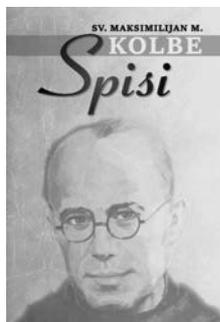
fra Ivan Karlič, »Milost je Božja za spasenje potrebna«, u: *Kalendar svetog Ante*, Sarajevo, 2017., str. 61-66.

fra Celestin Tomić (posthumno), Jehovini svjedoci - nazivaju se, a nisu kršćani, Hrvatski areopag, sv. 8, Zagreb, 2017. U povodu stote obljetnice rođenja pok. o. Celestina, 150 stranica.

Spisi sv. Maksimilijana Kolbea, Pisma, Svezak I.

fra Ljudevit Maračić, Dr. Celestin Tomić – monografija u nizu »Profesori KBF Sveučilišta u Zagrebu, sv. 3. U povodu stote obljetnice Tomićeva rođenja, izdavači: Katolički bogoslovni fakultet u Zagrebu i Kršćanska sadašnjost, 2017. Cjelovita monografija o životu i djelu našega pokojnog subrata, 296 stranica.

fra dr. sc. Josip Blažević, prof. dr. Josip Šimunić (ur.), Interpretacija Isusa Krista izvan kršćanstva«, NPI i Hrvatski Areopag,

JOŠ NEKOLIKO VIJESTI:

Fra Stjepan Lončar dekretom 44458/2017 Kongregacije za redovnike i svjetovne institute je dobio dopuštenje za potpuni prijelaz u biskupiju Gary.

Stručni kolegij Hrvatskoga mariološkog instituta KBF-a Sveučilišta u Zagrebu na svojoj sjednici održanoj 15. prosinca 2017. g. izabrao je fra Ivana Karliča za predstojnika HMI-a na novi dvogodišnji mandat.

Dr. sc. Josip Blažević izabran je za suradnika u suradničko zvanje naslovnog poslijedoktoranda, na određeno vrijeme (4 godine), za znanstveno područje humanističkih znanosti, polje teologija, grana fundamentalna teologija, na Teološko-katehetskom odjelu Sveučilišta u Zadru.

PROFESORI KATOLIČKOGA BOGOSLOVNOG FAKULTETA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

LJUDEVIT ANTON MARAČIĆ

DR. CELESTIN TOMIĆ

